

Malung-Sälens kommun

Vattentjänstplan

Samrådsversion

2025-10-28

Beslutad av:	Kommunfullmäktige
Beslutsdatum inkl. ev. §:	202x-xx-xx §xx
Dnr:	KS/202x:xxx
Dokumentbenämning:	Lagstadgad plan
Dokumentet gäller från:	2026-xx-xx
Dokumentet gäller till:	tills vidare
Dokumentet reviderat:	20xx-xx-xx / -

Vattentjänstplanen är framtagen genom en projektgrupp med tjänstepersoner från flera kommunala organisationer med stöd från Tyréns AB:

Projektgrupp:

Erik Bloemer, projektledare, förvaltningschef Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen

Anders Bergman, chef för vattentjänster, Vamas

Pär Zars, VA-utredare, Vamas

Pamina Roséen, miljöinspektör, Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen

Anna Pedersen Hägg, miljöinspektör, Miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen

Johan Sandgren, markingenjör, Markfunktionen

Anders Eriksson, GIS-ansvarig, Miljö- och Stadsbyggnadsförvaltningen

Henrik Blom, tf säkerhetschef/beredskapsplanerare, Räddningstjänsten

Flera andra tjänstemän från olika delar av kommunkoncernen har gjort kortare insatser.

Uppdragsgivare: Kommunstyrelsen

Styrgrupp: Kommunstyrelsens planberedning, räddningsnämndens ordförande samt ordförande i styrelsen för Vamas.

Läsanvisning

Huvuddokumenten som hör till kommunens VA-planering är:

VA-översikt: Utgör ett kunskapsunderlag. Sammanställning av nuläge, förutsättningar och behov gällande vatten och avlopp.

VA-policy: Malung-Sälens kommuns ställningstagande för arbetet kring VA-planeringen.

Vattentjänstplan: Åtgärder för långsiktig planering av VA-försörjning i Malung-Sälens kommun.

Innehåll

1	Begreppsförklaringar	4
2	Sammanfattning	6
3	Inledning.....	7
3.1	Vad är en vattentjänstplan	8
3.2	Beskrivning av Malung-Sälens kommun.....	8
4	Långsiktig planering av VA-försörjning.....	9
4.1	VA-behovsanalys	9
4.1.1	Identifiering av områden med sammanhängande bebyggelse.....	9
4.1.2	Metod för analys av behov samt ekonomiska konsekvenser	9
4.2	Resultat från analys av behov	10
4.3	VA-behovsbedömning.....	12
4.4	VA-Utbyggnad	12
4.4.1	Finansiering av VA-utbyggnad.....	13
4.4.2	Anslutning utanför verksamhetsområde	14
4.4.3	VA-Utbyggnadsplan	14
4.4.4	Områden i väntan på kommunalt VA.....	23
4.5	VA-Utredningsområden	24
4.5.1	Hemfjällstangen.....	24
4.5.2	Näsfjället.....	26
4.5.3	Myrflodammen.....	27
4.5.4	Hånäset.....	28
4.6	VA-Bevakningsområden	29
4.7	Områden med fortsatt enskild VA-försörjning.....	29
4.8	Skyfall.....	29
4.9	Åtgärder för långsiktigt hållbar VA-försörjning	30
5	Kommunikation av vattentjänstplan.....	36
6	Implementering och uppföljning.....	37
6.1.1	Organisation	37
6.1.2	Revidering av vattentjänstplan.....	37
6.1.3	Budgetering av åtgärder	37
	Bilagor.....	38
	Bilaga 1: Analys av behov, VA-områden i Malung-Sälens kommun.....	38
	Bilaga 2: VA-bevakningsområden, beskrivning av områdenas karaktär och status.....	41

1 Begreppsförklaringar

Avloppsvatten	Samlingsnamn för spillvatten, dagvatten, dränvatten och kylvatten.
Anslutningsavgift	Se "Anläggningsavgift".
Anläggningsavgift	Anläggningsavgiften är en engångsavgift för att täcka kostnaden för ordnandet av en allmän (kommunal) VA-anläggning. Kallas ibland för "anslutningsavgift".
Brukningsavgift	Brukningsavgifter periodiska avgifter för drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra nödvändiga kostnader för att tillhandahålla vattentjänsterna som inte täcks av anläggningsavgiften. Kan bestå av både fasta och rörliga (pris per m ³) delar.
Dagvatten	Regn- och smältvatten från till exempel tak, gator och parker
Dricksvatten	Vatten för hushållsändamål. Dricksvatten är allt vatten som är avsett att eller rimligen kan förväntas att förtäras av människor, inklusive källvatten, från och med den punkt där det tas in i vattenverken. Dricksvatten jämföras med livsmedel från och med denna punkt.
Dricksvatten- anläggning	Avser vattentäkt, vattenverk och distributionsanläggning.
Dränvatten	Vatten från dränering av husgrunder, utdikningsområden, tomtmark, parker, gator med mera.
Enskild anläggning	En VA-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning eller avlopp som inte ingår i en kommunal anläggning. Oftast för ett hushåll men kan också försörja en grupp av hushåll med vatten och avlopp.
Förnyelseplan	Plan för underhåll och förnyelse av VA-ledningsnät.
Förnyelsetakt	Ledningsnät och enskilda avlopp måste regelbundet förnyas på grund av åldersskörhet. För ledningsnät brukar förnyelsetakten anges i det antal år det tar att byta ut hela nätet. En förnyelsetakt på 100 år motsvarar att 1 % av ledningsnätet i genomsnitt byts ut varje år.
Gemensamhets- anläggning	En enskild VA-anläggning som är gemensam för flera fastigheter och som har inrättats med stöd av anläggningslagen. En gemensamhetsanläggning förvaltas oftast i föreningsform av en så kallad samfällighetsförening.
Hög skyddsnivå	Vid prövning av ansökningsärenden bedömer den prövande myndigheten vilken skyddsnivå, ur miljöskyddsaspekt respektive hälsoskyddsaspekt, som gäller på den aktuella platsen. Detta påverkar kraven på rening.
Kommunal VA- anläggning	En VA-anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt Lag om allmänna vattentjänster. Kallas juridiskt för allmän VA-anläggning.
Kombinerat system	Avloppssystem där spillvatten och dagvatten avleds i en gemensam ledning.
Recipient	Sjö, vattendrag eller havsvatten som tar emot utsläppt vatten, antingen direkt eller via grundvattnet.
Råvatten	Ytvatten eller grundvatten som används vid framställning av dricksvatten.
Skyfall	Regn med en intensitet på minst 50 millimeter per timme eller 1 millimeter per minut.
Spillvatten (Spillvattenavlopp)	Förorenat vatten från hushåll eller verksamheter som måste behandlas i en avloppsreningsanläggning.
Större enskild dricksvatten- anläggning	Enskilda dricksvattenanläggningar som försörjer fler än 50 personer (i snitt över året) och/eller tillhandahåller mer än 10 m ³ /dygn (i snitt över året). Dessa omfattas av Livsmedelsverkets föreskrifter, SLVFS 2001:30.

Särtaxa	När kostnaden i så kallad beaktansvärd omfattning avviker från de normala utbyggnadskostnaderna kan kommunen bilda ett verksamhetsområde med särtaxa för anläggningsavgift. Där gäller en specifik särtaxa som räknas fram för just det aktuella området.
Tillskottsvatten	Är ovidkommande/oönskat vatten som tar sig in i spillvattennätet, vanligtvis i form av dränerings- och dagvatten.
Vattentäkt	Grundvattenmagasin, sjö eller vattendrag där uttag av råvatten sker, exempelvis för användning som dricksvatten.
VA-huvudman	Den som äger en VA-anläggning, exempelvis Vamas som är huvudman för den kommunala spill- och dricksvattenanläggningen.
VA-kollektivet	Summan av alla de som är anslutna till den allmänna (kommunala) VA-anläggningen.
VA-översikt	VA-översikten är ett kunskapsunderlag som sammanfattar nuläge och förutsättningar gällande VA-situationen i kommunen.
VA-policy	Kommunen tydliggör sina ambitioner och synsätt för dricksvatten- och spillvatten- samt dagvattenhantering, såväl inom som utanför verksamhetsområden.
Vattentjänstplan	Är ett verktyg för en hållbar VA-försörjning som gäller för hela kommunen. Planen innehåller tids- och ansvarssatta åtgärder och en utbyggnadsplan för kommunalt spill- och dricksvatten.
Verksamhetsområde	Det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en kommunal VA-anläggning.
100-årsflöde	Är det högsta flöde som kan förväntas inträffa en gång per hundra år vid en viss punkt, exempelvis ett flöde i ett vattendrag eller en viss nivå i en sjö.

Förkortningar

ARV	Avloppsreningsverk (i huvudsak renas spillvatten).
BDT	Bad-, disk- och tvättavloppsvatten. Kallas även gråvatten.
KF	Kommunfullmäktige, det högsta beslutande organet i kommunen.
LAV	Lagen om Allmänna Vattentjänster.
LIS	En kommunal plan för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Se översiktsplan för mer information.
Vamas	Vatten och Avfall i Malung-Sälen AB. Kommunälagt bolag som bland annat är VA-huvudman, det vill säga äger den kommunala VA-anläggningen.
PBL	Plan- och bygglagen.
SGI	Statens geotekniska institut är en expertmyndighet som arbetar för ett säkert, effektivt och hållbart byggande och ett hållbart användande av mark- och naturresurser.
SGU	Sveriges geologiska undersökning. Myndigheten för frågor om berg, jord och grundvatten i Sverige.
VA	Vatten och avlopp.
VO	Verksamhetsområde.
VISS	Vatteninformationssystem Sverige är en databas med data om Sveriges vattenförekomster.
VSO	Vattenskyddsområde.
MSN	Miljö- och stadsbyggnadsnämnden.
KS	Kommunstyrelsen.

2 Sammanfattning

Vid årsskiftet 2022/2023 inträdde ändringar i lagen om allmänna vattentjänster. En av dessa ändringar är att kommunerna ska ha en aktuell vattentjänstplan som under framtagandet ska samrådats och sedan beslutas i kommunfullmäktige. Arbetet med att ta fram en vattentjänstplan har skett i en kommunkoncernövergripande arbetsgrupp. Syftet med planen är att ge en heltäckande, långsiktig och hållbar VA-planering för hela kommunen, både inom och utanför kommunalt verksamhetsområde för dricks- spill- och dagvatten. Kommunens samlade VA-planering redovisas i tre huvuddokument: VA-översikt, VA-policy och vattentjänstplan (ett fjärde och femte huvuddokument om kommunens hantering av samhällsbyggnadsprocess respektive dagvatten är föreslaget som åtgärder att ta fram).

VA-översikten sammanfattar nuläge och förutsättningar gällande VA-situationen i kommunen. I VA-översikten har behov identifierats som behöver mötas med ställningstaganden och åtgärder. Malung-Sälens kommunala VA-anläggningen är mycket stor i förhållande till antalet kommuninvånare, vilket beror på den omfattande fjällturismen i Sälen med många fritidsboenden. Fjällturismen är en viktig tillgång för kommunen men ställer höga krav på en fungerande VA-försörjning med utmanande driftförutsättningar på grund av stor dygns-, vecko- och säsongsvariation. Anslutningsgraden till kommunalt VA är idag hög inom kommunen som helhet, bortsett från delar av Sälenfjällen, där många områden har enskild vattenförsörjning via gemensamhetsanläggningar. Länsstyrelsen har av denna anledning ställt krav på ett samlat grepp över vattenförsörjningen i hela fjällområdet.

Det finns cirka 3000 enskilda avlopp i kommunen varav många inte uppfyller dagens krav på godkänd rening. Fler avlopp skulle behöva åtgärdas varje år för att minska utsläppen till miljön. I fråga om dagvatten saknas i dagsläget en övergripande strategi för hantering och ansvar. Hänsyn måste även tas till att Malungs tätort, som innehåller en rad samhällsviktiga verksamheter, är utsatt för

översvämningsrisk genom sitt nära läge till Västerdalälven. Det här ställer krav på utveckling av hanteringen av dagvatten, avlopp och dricksvatten.

VA-policy anger viktiga ställningstaganden med syfte att underlätta beslut och planering inom VA-området. Övergripande ställningstaganden i policyn handlar t.ex. om långsiktigt hållbar VA-försörjning inom och utanför verksamhetsområden för kommunalt VA, långsiktigt skydd av vattenförekomster och tydlig ansvarsfördelning inom kommunkoncernen.

Vattentjänstplanen presenterar konkreta och tidsatta åtgärder som behövs för en långsiktigt hållbar VA-försörjning. Krav kan ställas på kommunen att ordna VA-försörjning om det handlar om ett större sammanhang för en viss bebyggelse och behovet inte kan lösas med enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön. En VA-utbyggnadsplan för åren 2026-2038 har tagits fram där områden listas som bedömts ha behov av kommunal VA-försörjning. De närmaste åren kommer utbyggnad att ske i fjällområdena där behov finns av, framför allt, en samlad vattenförsörjning. Kommunen har också bedömt vilka områden som fortsatt kan ha en långsiktigt hållbar enskild VA-försörjning samt vilka områden som behöver utredas vidare. Andra viktiga åtgärder som beskrivs i Vattentjänstplanen gäller t.ex. nöd- och reservvatten, uppdatering av vattenskyddsområden, strategi för dagvattenhantering och systematisk tillsyn av enskilda avlopp.

3 Inledning

Första januari 2023 trädde en lagändring i kraft i Lagen om allmänna vattentjänster (LAV, 2006:412) som innebär att varje kommun ska upprätta en vattentjänstplan som ska:

- Redovisa kommunens långsiktiga planer för att tillgodose behovet av allmänna vattentjänster.
- Redogöra för åtgärder som behöver vidtas för att den allmänna anläggningen ska fungera vid skyfall.

Utöver kravet på vattentjänstplaner infördes en ändring i LAV som innebär en ökad flexibilitet vid bedömningen gällande om det finns behov av en allmän vattentjänst. I bedömningen ska särskild hänsyn tas till lokala förutsättningar att tillgodose vatten- och avloppsförsörjningen genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Syftet med vattentjänstplanen är att ge en heltäckande, långsiktig och hållbar VA-planering för hela kommunen både inom och utanför kommunalt verksamhetsområde för dricks- spill- och dagvatten. Planen behandlar bland annat den kommunala VA-anläggningen, planerad utbyggnad samt hantering av de fastigheter och områden som fortsatt planeras ha enskild vatten- och avloppsförsörjning. Planen är ett verktyg för att prioritera rätt inom VA-området.

En god VA-planering behövs för att säkerställa rent dricksvatten och förhindra att grundvatten, sjöar och vattendrag förorenas av avloppsvatten. Lagen ställer krav på kommunen att ordna VA-försörjning i större bebyggelsesammanhang där det finns behov av miljö- och hälsoskäl om det inte finns godtagbara förutsättningar att lösa frågan genom enskilda VA-anläggningar. Utifrån lagen kan länsstyrelsen ge föreläggande till kommuner att ordna VA-försörjning i ett område, vilket tidigare har skett i Malung-Sälens kommun. Med en vattentjänstplan kan kommunen styra framtida VA-utbyggnad så att den sker där den ger störst nytta och kan utföras till lägsta möjliga kostnad. Vattentjänstplanen

ska också underlätta planering av en långsiktigt hållbar VA-försörjning i de områden som ska ha enskilda anläggningar i framtiden.

Vattentjänstplanen innehåller även viktiga åtgärder för bebyggelseplanering och frågor som rör mark- och vattenanvändning. Tillgång till en långsiktigt fungerande vatten- och avloppsförsörjning är en förutsättning för den utveckling som sker i kommunen, inte minst i Sälenfjällen.

Vattentjänstplanen syftar vidare till att underlätta budgetarbete och en effektivare användning av resurser.

För den som äger eller har tänkt köpa ett hus i kommunen, med enskild VA-försörjning, är det viktigt att veta om det är aktuellt att långsiktigt sköta den befintliga VA-anläggningen eller om det blir kommunal VA-anslutning inom kort eller om det finns beslut eller planer på kommunal VA-anslutning. Med en vattentjänstplan kan kommunen lämna besked i frågor som de ovan och på så sätt vet husägaren, företagaren och kommuninvånaren vad som kan förväntas i framtiden gällande vatten- och avloppsförsörjningen i olika områden. På så sätt skapas tydlighet och förutsägbarhet.

3.1 Vad är en vattentjänstplan

En vattentjänstplan är ett lagstadgat (LAV §6) plandokument som minst ska visa hur kommunen långsiktig planerar hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses samt hur de kommunala VA-anläggningarnas skyfallsutsatthet hanteras. Planen behöver tas fram i en demokratisk ordning med samråd och utställning enligt LAV §6. Malung-Sälens kommun har sedan tidigare en VA-plan med en omfattning som även inkluderar hanteringen av enskild VA-försörjning och som togs fram i demokratisk ordning med samråd och utställning med och för medborgarna. Denna vattentjänstplan har omfattningen och syftet att ersätta den tidigare beslutade VA-planen för att kunna utgöra grunden för en långsiktigt hållbar VA-försörjning inom kommunen med antingen kommunalt eller enskilt huvudmannaskap.

3.2 Beskrivning av Malung-Sälens kommun

Malung-Sälens kommun är belägen i Dalarnas län i mellersta Sverige och är till ytan landets tionde största kommun med en areal på 4 312 km². Malung-Sälen har cirka 10 300 permanentboende invånare, främst centrerade till huvudorten Malung och Sälens by. I övrigt är den fasta befolkningen primärt centrerad till orter och byar längs Västerdalälven. En stor del av kommunens bostadsbestånd utgörs av fritidsbebyggelse i Sälenfjällen som en följd av den omfattande besöksnäringen i norra kommundelen kopplat till Kläppen, Lindvallen, Högfjället, Tandådalen, Hundfjället och Stöten. Under högsäsong kan det dagliga antalet besökare vara över 50 000 personer. Som en följd av dessa omständigheter tillhör kommunen gruppen "Landsbygdskommun med besöksnäring" i Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) kommungruppsindelning.

Kommunens bostadsbestånd utgjordes enligt Statistiska Centralbyrån (SCB) av 5 422 småhus, 1 295 flerbostadshus, 272 övriga hus, 392 specialbostäder samt 7 608 fritidshus år 2023. Malung-Sälens kommun är enligt denna statistik den kommun i landet med flest bostäder per 1000 invånare, samt på plats 5 i kategorin fritidshus per 1000 invånare.

4 Långsiktig planering av VA-försörjning

I vattentjänstplanen anges tidsatta åtgärder som behövs inom VA-försörjningen. Åtgärderna grundar sig i de behov som har framkommit i översynen av VA-översikten och syftar till att uppfylla de ställningstaganden som anges i VA-policyn. En lämplig planeringshorisont för vattentjänstplanen bedöms vara 12 år.

Som en central del i vattentjänstplanen redovisas en VA-utbyggnadsplan för vilka områden som avses anslutas till kommunalt VA inom planeringshorisonten.

Processen som identifierar och hanterar kommunens aktuella områden inleds med en VA-behovsanalys som dels avgränsar, dels utifrån ett antal kriterier analyserar områdena och de ges en analyspoäng relativt varandra. Utifrån VA-behovsanalysen har sedan en VA-behovsbedömning följt där områdena antingen direkt har sorterats in i en VA-utbyggnadsplan om behovskriterierna tydligt är uppfyllda för att området kräver en kommunal VA-anslutning för att få en långsiktigt hållbar VA-försörjning. De områden som behöver ytterligare utredningar för att kunna bedömas ha ett kommunalt VA-försörjningsbehov eller om det finns förutsättningar att tillgodose behovet genom godtagbara enskilda VA-anläggningar placeras i kategorin VA-utredningsområden. Dessa områden behöver utredas för att sedan kunna placeras i antingen VA-utbyggnadsplan eller VA-bevakningsområde. Övriga identifierade områden placeras i kategorin VA-bevakningsområden. Om det sker en stark samhällsutveckling i sådana områden kan det kommunala ansvaret att tillgodose vattentjänster i framtiden även omfatta dessa områden. Genom att kontrollera bebyggelseutvecklingen genom bygglov samt de enskilda anläggningarnas funktion via tillsyn har kommunen möjlighet att styra denna utveckling.

4.1 VA-behovsanalys

4.1.1 Identifiering av områden med sammanhängande bebyggelse

Behovet av åtgärder för en långsiktigt hållbar VA-försörjning skiljer sig åt i olika områden i kommunen. Enligt Lagen om allmänna vattentjänster (LAV) är kommunen skyldig att ordna med vatten och avlopp om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön och om inte det finns förutsättningar att tillgodose behovet genom godtagbara enskilda VA-anläggningar. Skyldigheten gäller bebyggelse i ett större sammanhang. Ofta avses 20-30 bostadshus kunna utgöra ett större sammanhang, men vid allvarliga miljöproblem har områden med betydligt färre bostäder fallit under kommunens skyldighet enligt LAV.

Med hjälp av GIS-analys har omkring 90 områden identifierats. Se VA-översikt för mer information.

4.1.2 Metod för analys av behov samt ekonomiska konsekvenser

Det finns många områden som genom sin täthet och storlek teoretiskt skulle kunna omfattas av kommunens skyldighet att ordna VA, men merparten av områdena kommer inte att vara aktuella för kommunal VA-utbyggnad. Detta eftersom de bedöms ha förutsättningar för godtagbara enskilda VA-anläggningar inom ramen för förväntad utveckling av fastigheternas nyttjande och utformning.

För att kunna bedöma vilka områden som eventuellt bör förses med en kommunal VA-lösning har förutsättningar kartlagts i respektive område. Analys har skett utifrån de lokala förutsättningarna för en långsiktigt hållbar, enskild VA-försörjning ur miljö- och hälsosynpunkt. Varje område har poängsatts utifrån ett antal kriterier kopplad till belastningsfaktorer från bebyggelse samt naturliga förutsättningar för enskilda VA-lösningar. Det kan till exempel finnas svårigheter att säkerställa rent dricksvatten i egna brunnar på grund av tät bebyggelse och närliggande avlopp. Samtliga kriterier redovisas i Bilagor

Bilaga 1: Analys av behov, VA-områden i Malung-Sälens kommun.

Rangordningen som kommer ut av modellen ska framförallt ses som ett relativt resultat för att få fram de områden som potentiellt har de högsta behoven av åtgärder, t ex systematisk tillsyn, eller förändrad VA-försörjning. Rangordningen ska inte användas för detaljjämförelser mellan områden med ett fåtal poängs skillnad.

Bedömning av behov har skett utifrån:

- Belastningsfaktorer från bebyggelse
- Naturliga förutsättningar för enskilda VA-lösningar

De ekonomiska förutsättningarna för att förse områden med kommunalt VA beror på hur stora kostnaderna för utbyggnad antas bli i förhållande till intäkterna från de fastigheter som ansluts, alltså kostnadstäckningen. Kostnaderna för utbyggnad beror främst på det avstånd som ledningar måste dras mellan aktuellt område och befintligt kommunalt VA-nät. Försvårande naturliga förhållanden, som till exempel bergig terräng, kan ytterligare öka kostnaderna.

Intäkterna beror av hur många fastigheter som kommer anslutas och betala en så kallad anläggningsavgift (engångsavgift för anslutning) enligt VA-taxan. Är antalet fastigheter få, att slå ut gemensamma kostnader över, i ett utbyggnadsområde kan därför kostnadstäckningen bli låg. Eventuella samordningsvinster, där flera områden möjliggörs anslutning via samma ledningar, kan i stället leda till en högre kostnadstäckning eftersom kostnaden då fördelas på fler. Kostnader som inte täcks av anläggningsavgifter tas ut via brukningsavgifter som betalas av samtliga som är anslutna till det kommunala VA-nätet.

4.2 Resultat från analys av behov

Områdena har utifrån genomförd analys tilldelats poäng som legat till grund för prioritering. I Tabell 1 listas alla områden efter poäng från högst till minst. Observera att namn på områdena kan skilja sig mellan vardagligt tal och i vattentjänstplanen.

Poängen är en sammanvägning av flera faktorer, se Bilagor

Bilaga 1: *Analys av behov, VA-områden i Malung-Sälens kommun*, och föregående stycke för en utförligare beskrivning av faktorerna. Ju högre poäng desto svårare att långsiktigt lösa VA enskilt.

Tabell 1. Resultat från behovsanalys av identifierade områden

Område	Poäng	Område	Poäng
Sälkfjällstorget/Lindvallen	17	Västsidan Sörsjön	5
Nya Sälkfjällstangen	15	Storagen	5
Gubbmyren	15	Södra Sillerö*	5
Köarskär	14	Västra Tandö*	5
Gruvens fäbod	14	Husom/Norra Skålmo	5
Högfjällsbyarna/Högfjshotellet	14	Nordanåker*	5
Röen	14	Persbo	5
Myrflodammen	13	Vallerås	5
Gusjösättern	12	Lilla Moberget*	4
Näsfjället	12	Norra Tyngsjö*	4
Hånäset	12	Stenheden*	4
Hemfjällstangen	11	Nordöstra Kinnvallsjösätra*	4
Garpsätra fritidsområde	11	Östra Ärnäs	4
Lekåsen	11	Norränge/Risheden	4
Örebäcken	11	Sundheden*	4
Höknäs*	11	Sätternäs*	4
Västra Långstrand	10	Transtrands kyrkby/Mornäs	3
Garpsättern (endast 7 hus/tomter)	10	Sillerö	3
Sjöhusen	10	Norra Brändan*	3
Tyngsjö	9	Åkra (västra, endast 8 hus/tomter)	3
Östra Långstrand	9	Bu	3
Närsjön	8	Tyngen	3
Gräsheden	8	Gärdås/Jägra	3
Södra Bondheden*	8	Sjöändan	3
Berga	8	Åkra/Biskopsbyn	2
Västra Tyngsjö	8	Gränsbo*	2
Sörnäs/Juslätt	7	Digernäs*	2
Västsidan Sälen	7	Östensbo	2
Norra Bondheden*	7	Avradsberg*	2
Öje	7	Blästheden/Hammarsbyn	2
Gammalselen	7	Norra Fenningberget	2
Långselen	7	Örviken	2
Västra Ärnäs	6	Västra Utsjö	1
Östra Tyngsjö*	6	Gammalsättern*	1
Lännviken	6	Västra Lillmon*	1
Treforsbäcken*	6	Källan	1
Osanden*	6	Brunntjärnåsen	1
Norra Västra Långstrand*	6	Kinnvallsjösätra	0
Häsnäs*	6	Skarsåsen	0
Törnäset*	6	Våtkölssättern*	0
Heden	5	Östra Näsberget	0
Knulen	5	Kappsjöselen	0

* Område med endast 10-20 hus/tomter.

4.3 VA-behovsbedömning

VA-behovsbedömningen utgår från kända fakta, tidigare ställningstaganden samt utifrån kommunens skyldighet att ordna VA-försörjning enligt vattentjänstlagen. VA-behovsbedömningen har utförts av kommunens projektgrupp för framtagandet av vattentjänstplanen baserat på samlat underlag och kunskap från olika delar av kommunkoncernen.

6§ LAV

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och
2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän VA-anläggning

Vid bedömningen av behovet enligt första stycket ska särskild hänsyn tas till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön.

Den stora säsongvariationen i användning av bostäder i turismområdena i Sälenfjällen innebär särskilt försvårande förutsättningar för enskild hantering av VA-försörjning.

Länsstyrelsen Dalarna har bedömt¹ det nödvändigt att samordna vattenförsörjningen i hela fjällområdet. Detta är ytterligare en faktor till att dessa områden bedöms ha stora behov av kommunalt dricksvatten.

Resultatet av VA-behovsbedömningen redovisas i avsnitt 4.4.3 VA-Utbyggnadsplan, avsnitt 4.5 VA-Utredningsområden och avsnitt 4.6 VA-Bevakningsområden.

4.4 VA-Utbyggnad

Utbyggnad av VA-nät är en resurskrävande process som vanligtvis tar flera år. Det krävs oftast mycket samordning då områden i olika grad är beroende av samma tekniska lösning. Det kan till exempel innefatta byggande av dricksvattenreservoarer och ledningsnät för att uppnå en samlad vattenförsörjning.

I de fjällområden där kommunalt spillvattenavlopp redan finns innebär utbyggnad att kommunen tar över vattenförsörjningen som idag oftast sker via enskilda gemensamhetsanläggningar. Vatten levereras sedan från någon av de större kommunala vattentäkterna.

¹ Se exempelvis "Dricksvattenförsörjningen i Sälenområdet" diarienummer 513- 6792-10, 2010-11-10

De större enskilda dricksvattenanläggningarna, som har ett behov av kommunalt VA, avses lösas in och övertas av kommunen. Befintliga ledningsnät kommer i varierande grad kunna användas och kopplas samman med nya huvudledningar. De mindre vattenverken och vattentäkterna kommer efterhand att tas ur bruk. Redundans och reservförsörjning kan skapas genom att koppla samman större vattentäkter.

Det kan finnas möjlighet för en gemensamhetsanläggning att behålla sitt interna ledningsnät och ansluta till det kommunala vattnet i en gemensam förbindelsepunkt. Om en gemensamhetsanläggning inte vill ansluta till det kommunala vattnet måste föreningen/ägaren bevisa att det enskilda vattnet är lika bra eller bättre än det kommunala. Detsamma gäller för enskilda fastighetsägare.

4.4.1 Finansiering av VA-utbyggnad

VA-verksamheten finansieras helt genom VA-avgifter som betalas av de som använder tjänsterna, det så kallade VA-kollektivet. VA-avgiften utgörs av en anläggningsavgift (engångsavgift) som betalas vid anslutning (samt vid utveckling av fastigheten), samt av en löpande brukningsavgift. I VA-policyn fastställs att finansiering av utbyggnad ska ske enligt följande principer.

Kostnad för planerad utbyggnad ska i ordning täckas via:

1. *Anläggningsavgifter med normaltaxa*
2. *Brukningavgifter*

Som huvudalternativ ska finansiering ske via uttag av anläggningsavgifter enligt gällande VA-taxa. Det innebär att utbyggnadsområdena måste ha en tillräckligt hög kostnadstäckning, alltså att intäkten från anläggningsavgifterna täcker kostnaden för utbyggnad. Eftersom det i praktiken dock är svårt att få precis 100 % kostnadstäckning i ett område, anses det acceptabelt med ett visst över- eller underskott för att kostnadstäckningen ska anses vara "god".

För att få en tillräckligt god kostnadstäckning i områden med särskilda förutsättningar (jämfört med de områden som finns inom redan beslutade verksamhetsområden och då vanligen starkt kostnadsdrivande förutsättningar som exempelvis riklig bergförekomst där entreprenadarbeten behöver utföras) kan det bli nödvändigt att tillämpa särtaxa. Enligt Vattentjänstlagen ska kommunen använda särtaxa när kostnaderna för utbyggnad i så kallad beaktansvärd omfattning avviker från de normala. Det innebär vanligtvis att fastighetsägarna i områden med särskilt besvärliga förhållanden får betala högre avgifter.

Om anläggningsavgifter inte täcker kostnaden och särtaxa inte kan tillämpas kan kostnaderna täckas av alla medlemmar i VA-kollektivet via brukningsavgifter eller via kommunens skattemedel. I Malung-Sälens kommun betalar kommunen endast avgifter enligt aktuell taxa för de kommunala fastigheter som nyttjar den kommunala (allmänna) VA-anläggningen. Utöver det finns inget nyttjande av skattemedel för att finansiera drift av den anläggning för dricks- och spillvatten som Vamas äger och driver.

För att finansiering i så stor utsträckning som möjligt ska kunna ske via normaltaxa måste anläggningsavgiften i VA-taxan anpassas till kommunens genomsnittliga kostnad för utbyggnad. Genom ekonomisk långtidsplanering av VA-verksamheten i allmänhet, och utbyggnadsverksamhet i synnerhet, kan VA-avgifterna ofta planeras i god tid för att kommunen ska kunna fatta beslut i god tid innan avgiftsjusteringar behöver genomföras och därmed ge en förutsägbar taxeutveckling.

Vid anslutning av en fastighet, en gemensam anläggning eller ett exploateringsområde utanför verksamhetsområde regleras avgiften i avtal.

4.4.2 Anslutning utanför verksamhetsområde

Det finns exploateringsområden eller enstaka fastigheter som kan komma att vilja ansluta sig till de kommunala VA-anläggningarna utanför verksamhetsområde. Ett sådant område eller fastighet kan i efterhand införlivas i verksamhetsområde.

Exploateringstrycket i Sälenfjällen är tidvis mycket högt vilket kräver stora resurser inom kommunkoncernen för bland annat: samordning, planering, hantering av VA-kapacitetsbehov, finansiering av den kommunala VA-anläggningen, hantering av risker genom exploateringsavtal för exploateringsprojekt, behov av fysisk VA-utbyggnad med tillhörande projektstyrning, byggkontroll och en tidvis mycket krävande driftsituation vid hög och lågbelastningsperioder. Det är därför mycket viktigt att erforderliga resurser tillsätts och att rutiner utvecklas och följs.

Enligt VA-policyn ska anslutning till kommunalt VA utanför verksamhetsområde ha god kostnadstäckning och får inte fördröja tidplanen i fastställd utbyggnadsplan.

4.4.3 VA-Utbyggnadsplan

VA-utbyggnadsplanen visar områden med behov av kommunalt VA och i vilken ordning dessa planeras byggas ut. Områdenas fysiska läge i förhållande till erforderligt dimensionerad kommunal VA-anläggning, poängen från analys av behov och ekonomiska möjligheter ligger till grund för hur prioritering av områden har skett. Andra faktorer som har påverkat utbyggnadsplanen är befintliga beslut om verksamhetsområde och föreläggande eller andra krav enligt LAV. Ytterligare faktorer som påverkat är om det pågår eller planeras VA-utbyggnad i anslutning till aktuellt område.

Utbyggnad kommer under den kommande tolvårsperioden att ske i fjällområdena som ligger inom kommunens norra del. Länsstyrelsen har sedan tidigare ställt krav på Malung-Sälens kommun att ta ett samlat grepp över vattenförsörjningen i hela fjällområdet.

De prioriterade områdena presenteras nedan i Tabell 2. I tabellen visas en tidplan för när VA-utbyggnadsarbete bedöms kunna inledas, dagens VA-situation och speciella omständigheter för området. Varje område beskrivs närmare under avsnitt 4.4.3.1 till 4.4.3.9.

Områdena Gubbmyren, Köarskär, Nya Säl fjällstangen, Högfjällsbyarna/Högfjällshotellet samt Gruvens fåbod kräver samordning och är i olika grad beroende av samma tekniska lösning för kommunal dricksvattenförsörjning. Det innefattar exempelvis byggande av dricksvattenreservoarer och ledningsnät för att uppnå en samlad vattenförsörjning.

Utbyggnad innebär att verksamhetsområde för både vatten och spillvatten bildas. I de områdena där det redan finns kommunalt spillvatten bildas verksamhetsområde för dricksvatten. Kommunfullmäktige beslutar om verksamhetsområde efter utredning. Om kommunfullmäktige beslutar om verksamhetsområde får Vamas därefter i uppdrag att förse området med kommunalt VA och ta fram en teknisk lösning för detta.

Tidplanen kan förändras och blir osäkrare ju längre fram den sträcker sig. Vid revidering av vattentjänstplanen kan större ändringar komma att ske med hänsyn till omvärldsutvecklingen och andra faktorer, exempelvis förändrad lagstiftning eller ny kunskap/information. Dagens prioriteringar

måste justeras för morgondagens förutsättningar och större förändringar kan innebära omprioritering av områden i VA-utbyggnadsplanen, samt att nya områden kan tillkomma av behovsskäl. Aktualisering av vattentjänstplanen ska ske vart fjärde år för att kunna ha en relativt tillförlitlig planering fem år framåt.

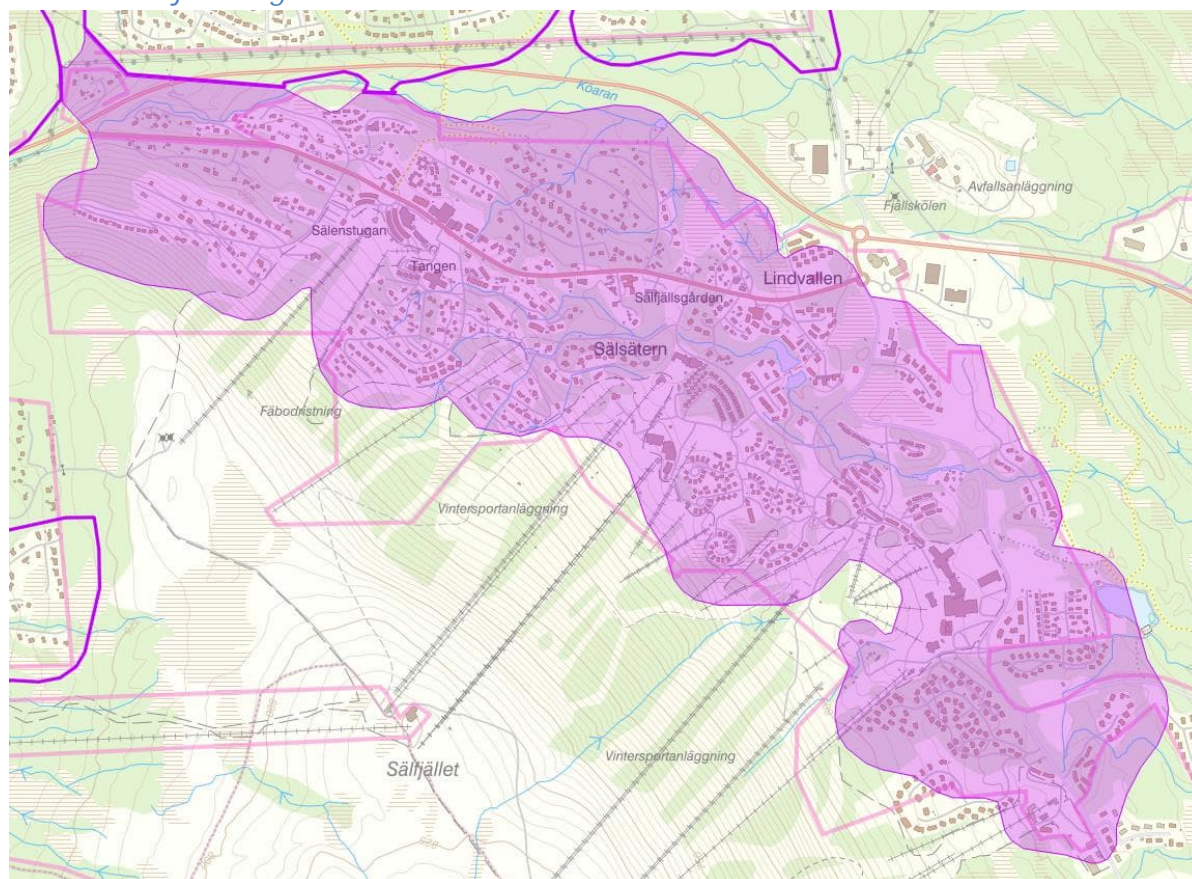
Tabell 2. Sammanställning av områden som avses anslutas till kommunalt vatten och/eller spillvattenavlopp

Område	Preliminär tidplan	VA-situation idag	Kommentar
Sälffällstorget - Lindvallen	Anslutning pågår löpande	Kommunalt vatten och spillvattenavlopp för delar av området, resten större och mindre enskilda anläggningar	
Gusjösättern	2022-2028	Enskilda avloppsanläggningar Enskilt gemensamt vatten Kommunalt VA	En del av området (Renvägen), är anslutet. Verksamhetsområde beslutat för resterande. Arbete med ledningsrätt pågår.
Gubbmyren	2026-2030	Kommunalt spillvattenavlopp Enskilt gemensamt vatten	3-5 år efter nödvändiga beslut
Köarskär (inklusive Gammelgården)	2030-2032	Kommunalt spillvattenavlopp Enskilt gemensamt vatten	7 år efter nödvändiga beslut
Nya Sälffällstangen	2030-2032	Kommunalt spillvattenavlopp Enskilt gemensamt vatten	7 år efter nödvändiga beslut
Högfjällsbyarna/ Högfjällshotellet	2032-2033	Kommunalt spillvattenavlopp Enskilt gemensamt vatten	8 år efter nödvändiga beslut
Gruvens fåbod	2033-2034	Kommunalt spillvattenavlopp Enskilt gemensamt vatten	8 år efter nödvändiga beslut
Röen	Ingen tidplan, utbyggnad beror av när exploateringar sker	Enskilda avlopp Enskilt vatten	Tidplan för utbyggnad av kommunal VA-anläggning utreds, avgränsas, beslutas och kommuniceras i samband med respektive detaljplanläggning av området öster Röen
Örebäcken	Ingen tidplan, utbyggnad beror av när exploateringar sker	Kommunalt spillvattenavlopp Enskilt gemensamt vatten	Tidplan för utbyggnad av kommunal VA-anläggning utreds, avgränsas, beslutas och kommuniceras i samband med respektive detaljplanläggning av området öster Örebäcken

I avsnitten nedan beskrivs VA-utbyggnadsområdena kortfattat utifrån behoven av en kommunal VA-lösning. Områdena redovisas med en kartbild som kommer från den GIS-analys som skett för att identifiera sammanhängande bebyggelse, se avsnitt 4.1.1 Identifiering av områden med sammanhängande bebyggelse. Den yttre gränsen för varje område går därför utanför idag befintligt

hus. Områdets gränser kan därmed komma att justeras vid en utbyggnad så att även "öar" av obebyggda områden innefattas i det blivande verksamhetsområdet för kommunalt VA.

4.4.3.1 Sälffjällstorget/Lindvallen

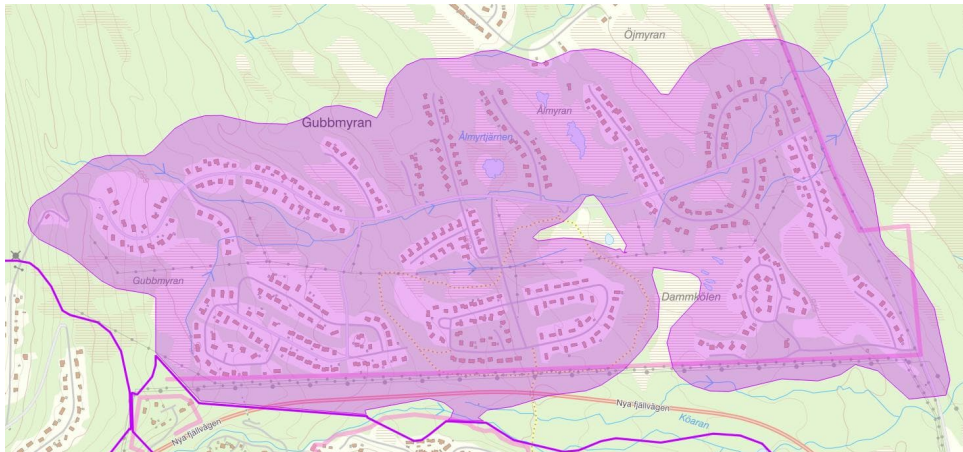
Sälffjällstorget/Lindvallen är ett område i Salenfjällen med tät bebyggelse som utgörs av fritidshus, hotell och andra verksamheter. Området är i huvudsak försett med kommunalt spillvatten och dricksvatten. I delar av området sker dricksvattenförsörjningen via enskilda anläggningar, eftersom den kommunala dricksvattenförsörjningen byggs ut stegvis.

Flera av vattentäktena ligger tätt intill varandra och för samtliga saknas tillstånd för vattenuttag och vattenskyddsområde. Länsstyrelsen Dalarna har bedömt det nödvändigt att samordna vattenförsörjningen i hela fjällområdet.

Bedömning

Sammantaget bedöms området överstiga kvalificeringen för att ha sådana behov som långsiktigt endast kan lösas av en kommunal vattenanslutning. Behov enligt behovsanalys: 17 poäng.

4.4.3.2 Gubbmyren

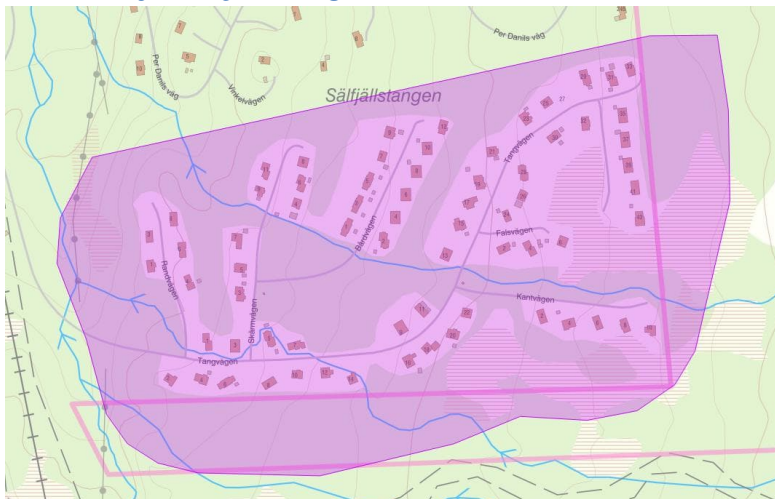
Gubbmyren är en del av fjällområdet och omfattar cirka 430 bostadshus. Området består av tät fritidshusbebyggelse och belastningen är hög vintertid till följd av turism. Området har gemensamt samfällt vatten (två vattenverk) och är anslutet till kommunalt spillvattenavlopp.

För samtliga saknas tillstånd för vattenuttag och vattenskyddsområde. Länsstyrelsen Dalarna har bedömt det nödvändigt att samordna vattenförsörjningen i hela fjällområdet.

Bedömning

Sammantaget bedöms området överstiga kvalificeringen för att ha sådana behov som långsiktigt endast kan lösas av en kommunal vattenanslutning. Behov enligt behovsanalys: 15 poäng.

4.4.3.3 Nya Sälffjällstangen

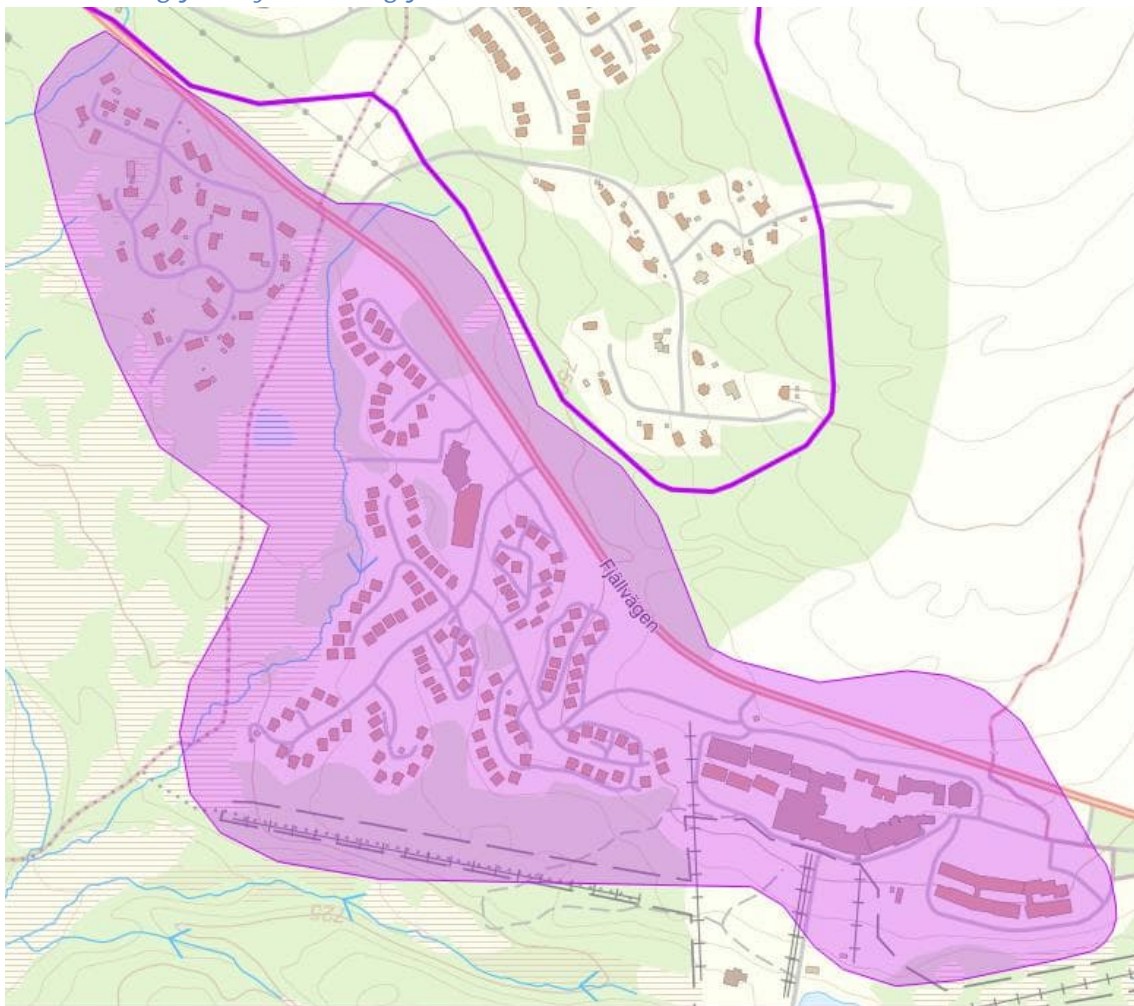

Nya Sälffjällstangen är en del av fjällområdet och omfattar cirka 70 fastigheter med fritidsbebyggelse. Området har kommunalt spillvattenavlopp. Arbetet pågår med framtagande av ny detaljplan för mer bebyggelse i området. Dricksvattenförsörjningen sker gemensamt, men det saknas tillstånd för vattenuttag och vattenskyddsområde. Länsstyrelsen Dalarna har bedömt det nödvändigt att samordna vattenförsörjningen i hela fjällområdet.

Bedömning

Sammantaget bedöms området överstiga kvalificeringen för att ha sådana behov som långsiktigt endast kan lösas av en kommunal vattenanslutning. Behov enligt behovsanalys: 15 poäng.

4.4.3.4 Högfjällsbyarna/Högfjällshotellet

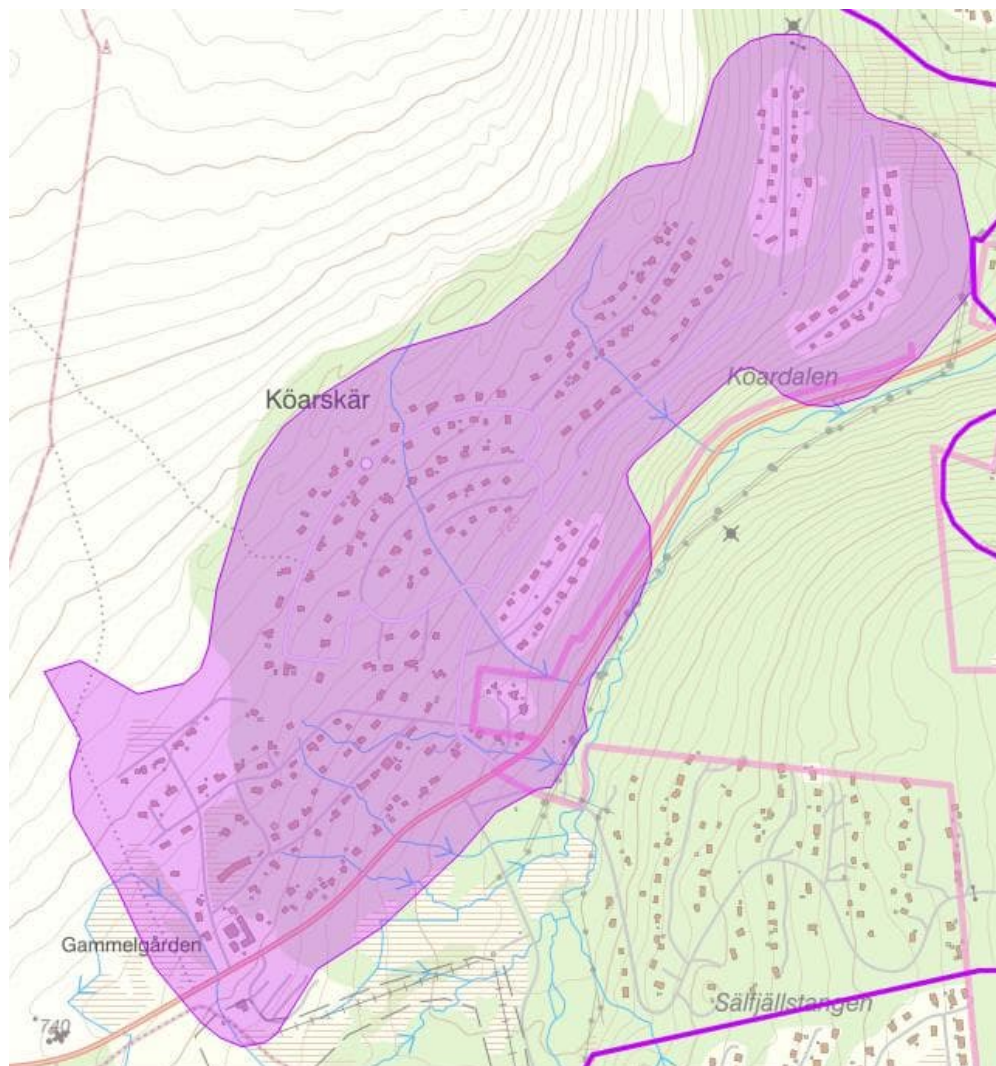

Högfjällsbyarna, Högfjällsutsikten och Tallmyrslingan med fritidsbebyggelse, samt Högfjällshotellet med hotellverksamhet m.m., finns beläget högt upp i fjällområdet. Antalet byggnader är cirka 190 st. Kommunalt spillvattenavlopp finns i området och vattenförsörjningen sker oftast via gemensamhetsanläggningar. För samtliga saknas tillstånd för vattenuttag och vattenskyddsområde. Länsstyrelsen Dalarna har bedömt det nödvändigt att samordna vattenförsörjningen i hela fjällområdet.

Bedömning

Sammantaget bedöms området överstiga kvalificeringen för att ha sådana behov som långsiktigt endast kan lösas av en kommunal vattenanslutning. Behov enligt behovsanalys: 14 poäng.

4.4.3.5 Köarskär

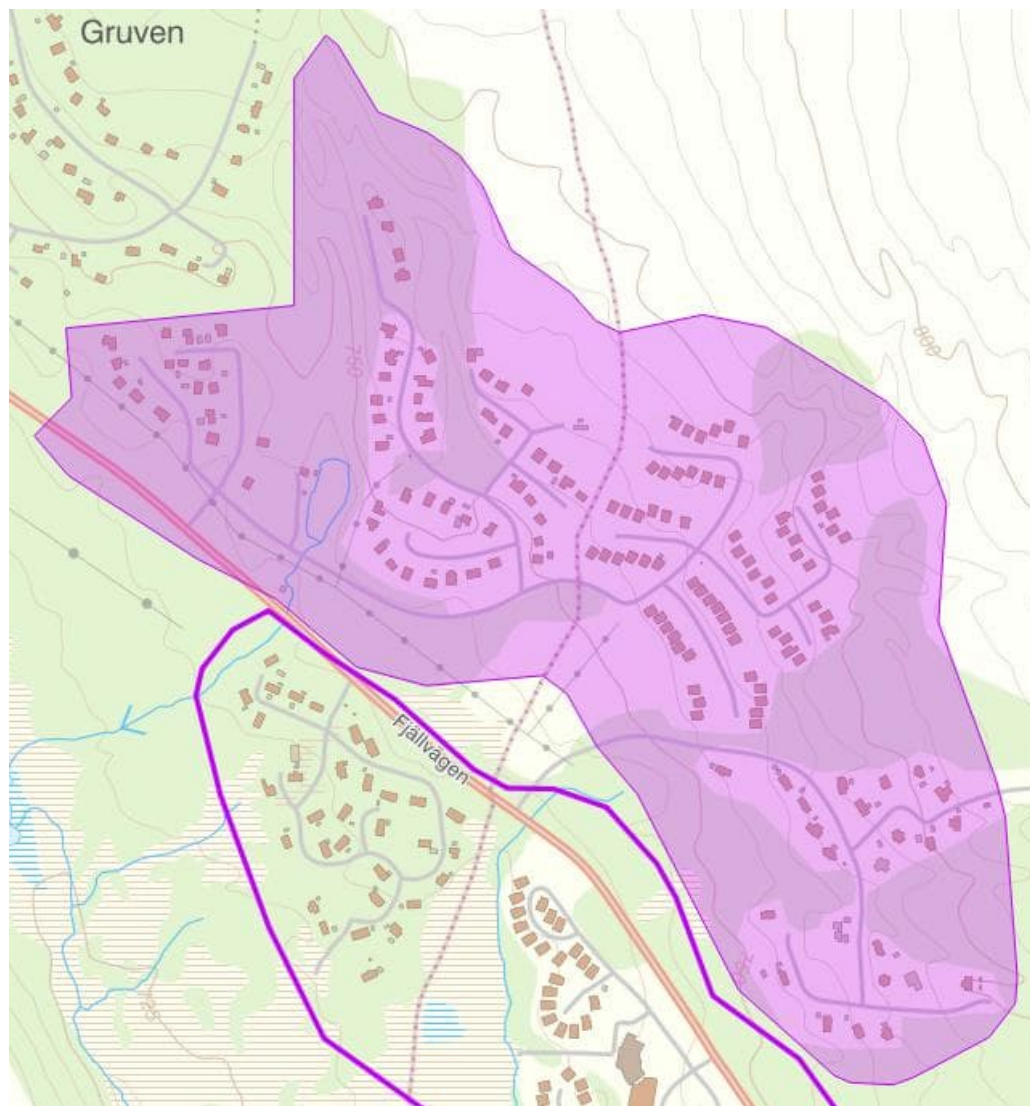

Köarskär är en del av fjällområdet och har tät fritidsbebyggelse som utgörs av cirka 250 fastigheter med fritidsbebyggelse. Det råder hög belastning vintertid till följd av turism. Spillvattnet är anslutet till kommunalt avloppsreningsverk. Det finns flera gemensamma enskilda vattentäkter i området. Samtliga saknas tillstånd för vattenuttag och vattenskyddsområde. Länsstyrelsen Dalarna har bedömt det nödvändigt att samordna vattenförsörjningen i hela fjällområdet.

Bedömning

Sammantaget bedöms området överstiga kvalificeringen för att ha sådana behov som långsiktigt endast kan lösas av en kommunal vattenanslutning. Behov enligt behovsanalys: 14 poäng.

4.4.3.6 Gruvens fäbod

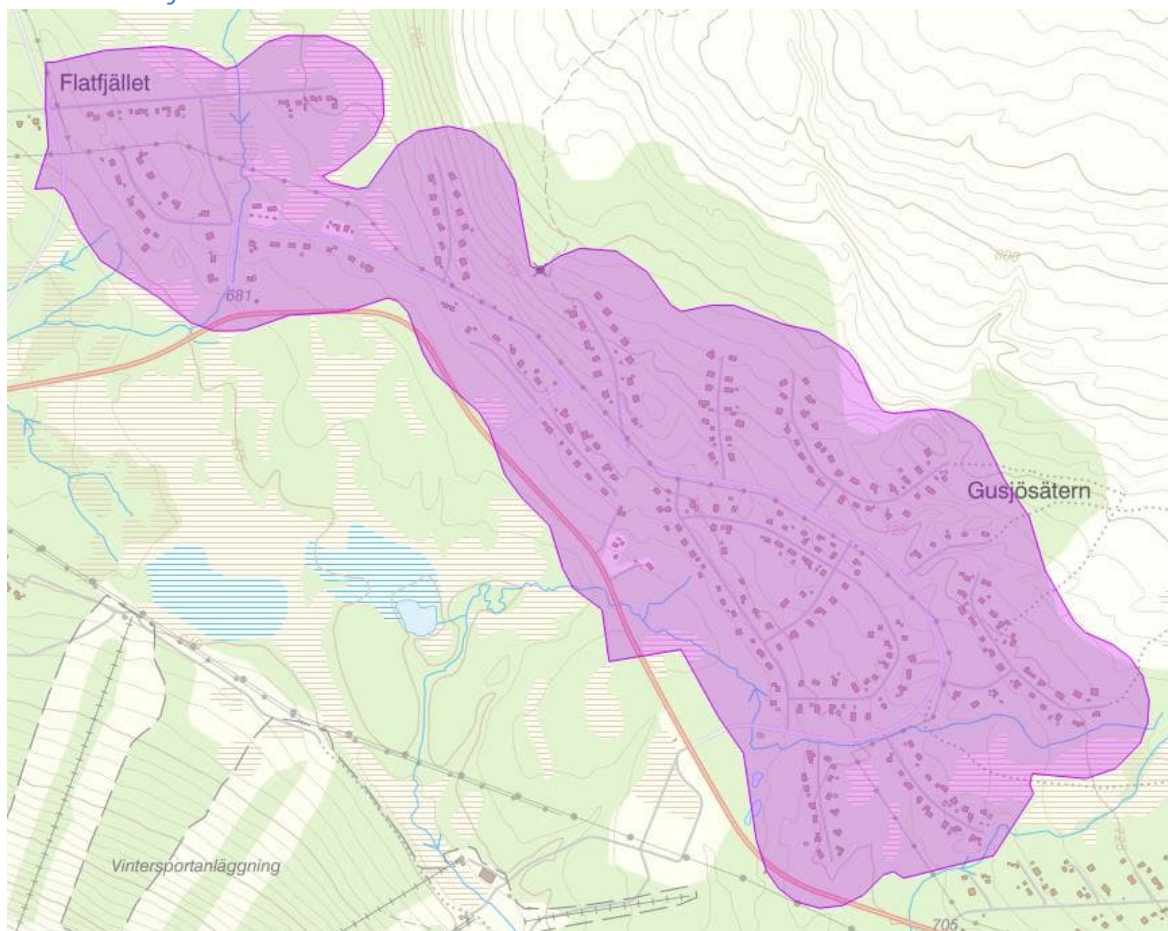

En del av fjällområdet och har tät fritidsbebyggelse som utgörs av cirka 140 fastigheter. Det råder hög belastning vintertid till följd av turism. Spillvattnet är kommunalt anslutet och dricksvattenförsörjning sker genom en gemensamhetsanläggning. Dricksvattenförsörjningen saknas tillstånd för vattenuttag och vattenskyddsområde. Länsstyrelsen Dalarna har bedömt det nödvändigt att samordna vattenförsörjningen i hela fjällområdet.

Bedömning

Sammantaget bedöms området överstiga kvalificeringen för att ha sådana behov som långsiktigt endast kan lösas av en kommunal vattenanslutning. Behov enligt behovsanalys: 14 poäng.

4.4.3.7 Gusjösättern

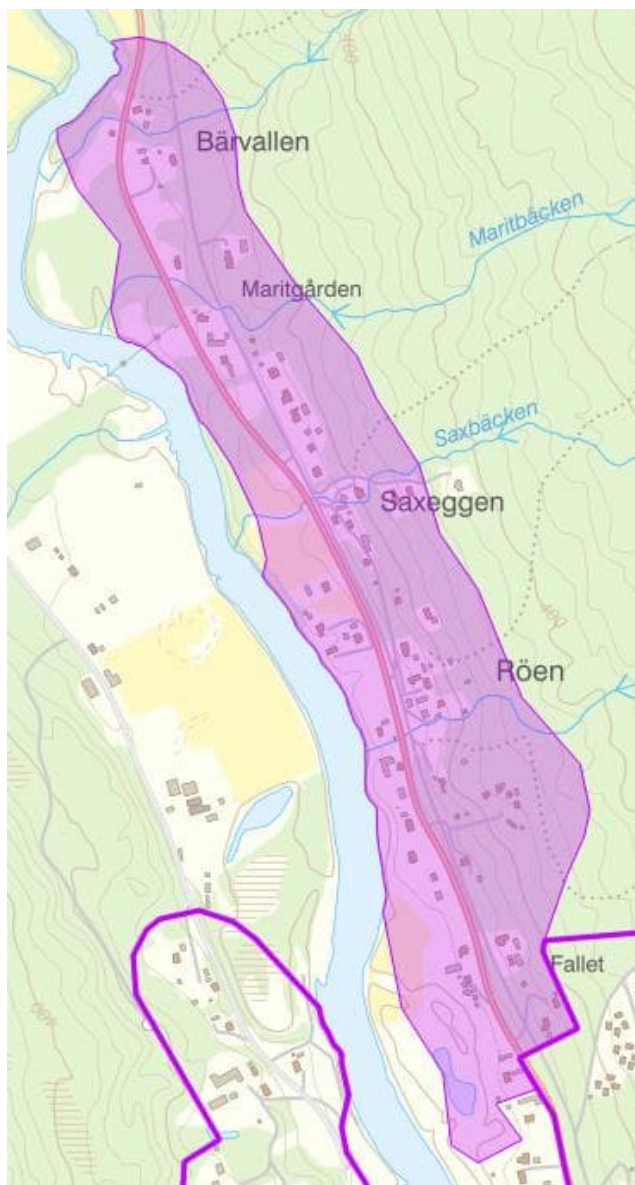

Gusjösättern, inklusive Flatfjället, utgörs av cirka 300 fastigheter, med fritidsbebyggelse. Området har tät fritidsbebyggelse och hög belastning vintertid till följd av turism. I området finns gemensamt enskilt vatten och enskilda avlopp. Länsstyrelsen Dalarna har bedömt det nödvändigt att samordna vattenförsörjningen i hela fjällområdet.

Bedömning

Sammantaget bedöms området överstiga kvalificeringen för att ha sådana behov som långsiktigt endast kan lösas av en kommunal VA-anlutning. För området finns redan ett kommunalt verksamhetsområde beslutat för spill- och dricksvatten. Behov enligt behovsanalys: 12 poäng.

4.4.3.8 Röen

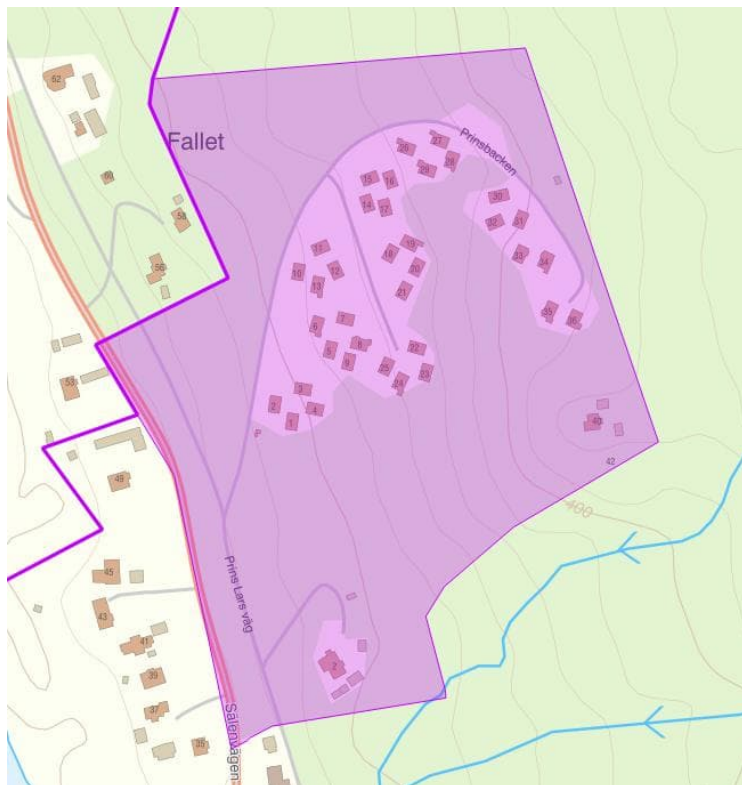

Röen ligger norr om Sälens by och omfattar knappt 60 bostadshus med permanentboende med inslag av fritidsbebyggelse. Området är bergigt vilket ger försvårande förutsättningar för markbaserade enskilda avloppsanläggningar. En del av området ligger mycket nära Västerdalälvens strandlinje. Det finns pågående planering att utveckla bebyggelsen kring området, i form av både detaljplaner och kommunal översiktsplan under framtagande.

Bedömning

Den samlade bedömningen är att området har, med dagens byggnadsstruktur, inget tydligt behov av en förändring av VA-försörjningen på områdesnivå. Den situationen förväntas ändra sig om och när en exploatering i enlighet med pågående detalj- och översiktsplan genomförs. I samband med detaljplanarbeten för sådana exploateringar ska VA-frågan för området utredas, samordnas och kommuniceras till berörda fastighetsägare. Bostäder i södra delen/ i anslutning till Örebäcken är aktuella för en kommunal anslutning i ett första skede. Om en fortsatt bebyggelse och utveckling sker kan det bli aktuellt med en kommunal anslutning för resten av området. Behov enligt behovsanalys: 14 poäng.

4.4.3.9 Örebäcken

Angränsar till området Röen i söder: ett detaljplanlagt fritidshusområde med inslag av permanentboende, med cirka 40 bostäder. Kommunalt spillvatten och gemensamt enskilt dricksvatten för de flesta fastigheterna. Ledningsnätet i området är byggt på ett sätt som försvårar åtkomst vid underhåll/reparationer. Det har skett nybyggnation som inte har kunnat koppla på sig på det gemensamma VA-nätet. Det finns pågående planering att utveckla bebyggelsen kring området, i form av både detaljplaner och kommunal översiktsplan under framtagande.

Bedömning

Vid nyexploatering i/invid området bör sannolikt hela området förses med kommunal försörjning samtidigt som befintligt ledningsnät dras om så att åtkomst underlättas. I samband med detaljplanearbeten för sådana exploateringar föreslås att VA-frågan för området utredas, samordnas och kommuniceras till berörda fastighetsägare. Speciellt om ledningar ska läggas om, behöver detta samordnas med fastighetsägare. Om en fortsatt bebyggelse sker i och omkring området kan det bli aktuellt med en kommunal anslutning för området. Behov enligt behovsanalys: 11 poäng.

4.4.4 Områden i väntan på kommunalt VA

I områden upptagna i kommunens VA-utbyggnadsplan tillämpas följande arbetssätt för hur enskilda avloppsanläggningar ska bedömas. Riktlinjerna ska ses som en vägledning, en bedömning får göras i varje enskilt fall där hänsyn tas till de särskilda omständigheterna.

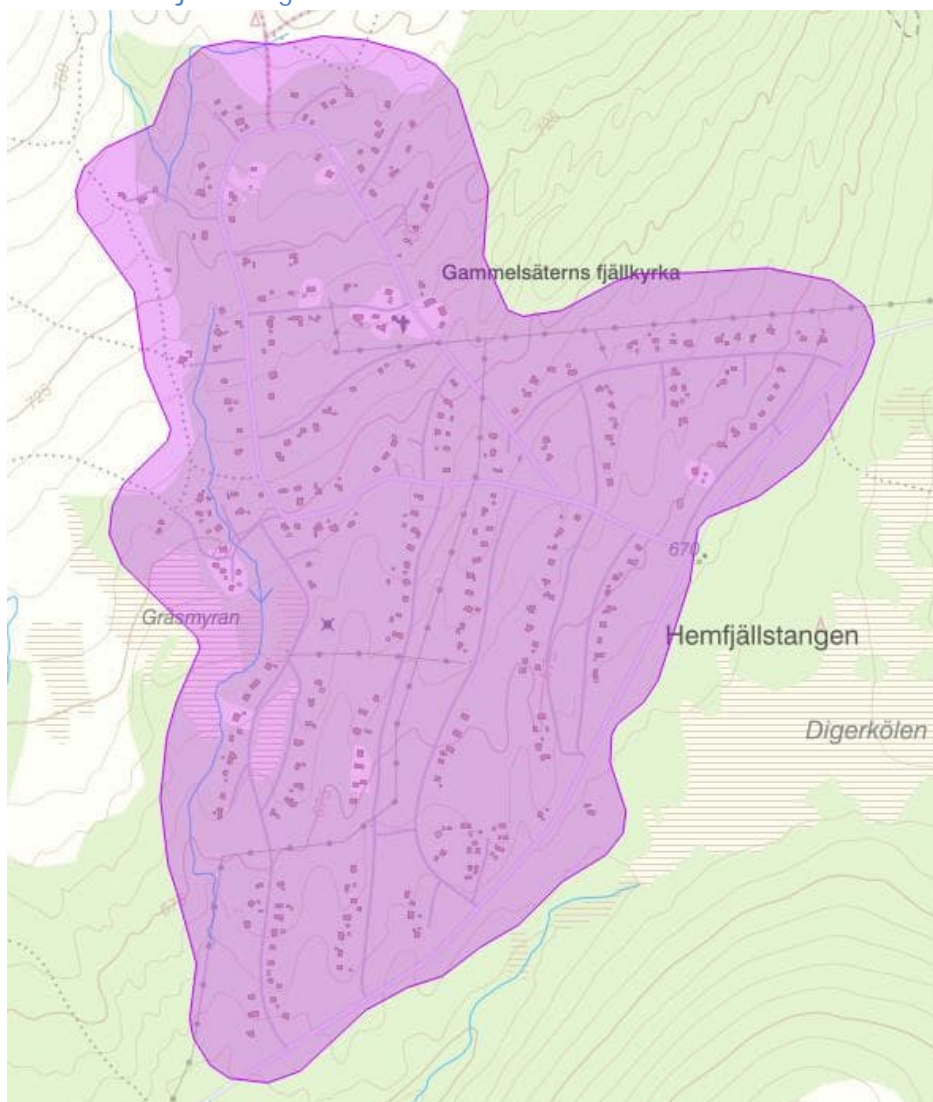
- Generellt meddelas inga nyanläggningar av enskilda avloppsanläggningar.
- För befintlig enskild avloppsanläggning med konstaterade brister som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön, kan tidsbegränsade tillstånd ges för tillfälliga lösningar. Tillståndet beviljas till dess att kommunalt VA finns att tillgå.

- För fastigheter med avloppsanläggningar som har ett tidsbegränsat tillstånd eller anmälningsbeslut får anläggningen nyttjas till dess tillståndstiden går ut. Då ställs krav på inkoppling till det kommunala VA-nätet.
- För enskilda avloppsanläggningar med erforderliga tillstånd, som är nyare än tio år, finns möjlighet till viss ersättning för onyttigbliven enskild avloppsanläggning vid övergång till kommunal VA-försörjning enligt rättspraxis.

4.5 VA-Utredningsområden

Vissa områden behöver utredas vidare för att kunna bedömas om det finns förutsättningar att tillgodose behovet genom godtagbara enskilda VA-anläggningar eller om de har behov av kommunal VA-utbyggnad. Vad som behöver utredas kommer att variera för respektive område, beroende på dess förutsättningar, vilket också beskrivs nedan.

4.5.1 Hemfjällstangen

Hemfjällstangen är ett fritidshusområde som ligger i utkanten av det södra fjällområdet. Området omfattar cirka 300 fastigheter. Det finns kommunal dricksvattenförsörjning i området och avlopp hanteras via enskilda anläggningar. Området präglas av känslig, näringsfattig fjällmiljö. Det finns flera

avloppsanläggningar inom vattenskyddsområdet för den kommunala vattentäkten. Det uthålliga maxuttaget ur vattentäkten är okänt.

Det finns pågående planering att utveckla bebyggelsen kring området, i form av både detaljplan och kommunal översiktsplan under framtagande. Området ändrar karaktär successivt till mer bekvämlighet i bebyggelsen och en större vattenförbrukning.

Området har en sådan lokalisering och utbredning som gör att en utbyggnad av en kommunal spillvattenanläggning till och inom området blir kostsam och sannolikt ger en mycket låg kostnadstäckning med de avgiftsnivåer som finns i VA-taxans anläggningsavgifter 2025. Behov enligt behovsanalys: 11 poäng.

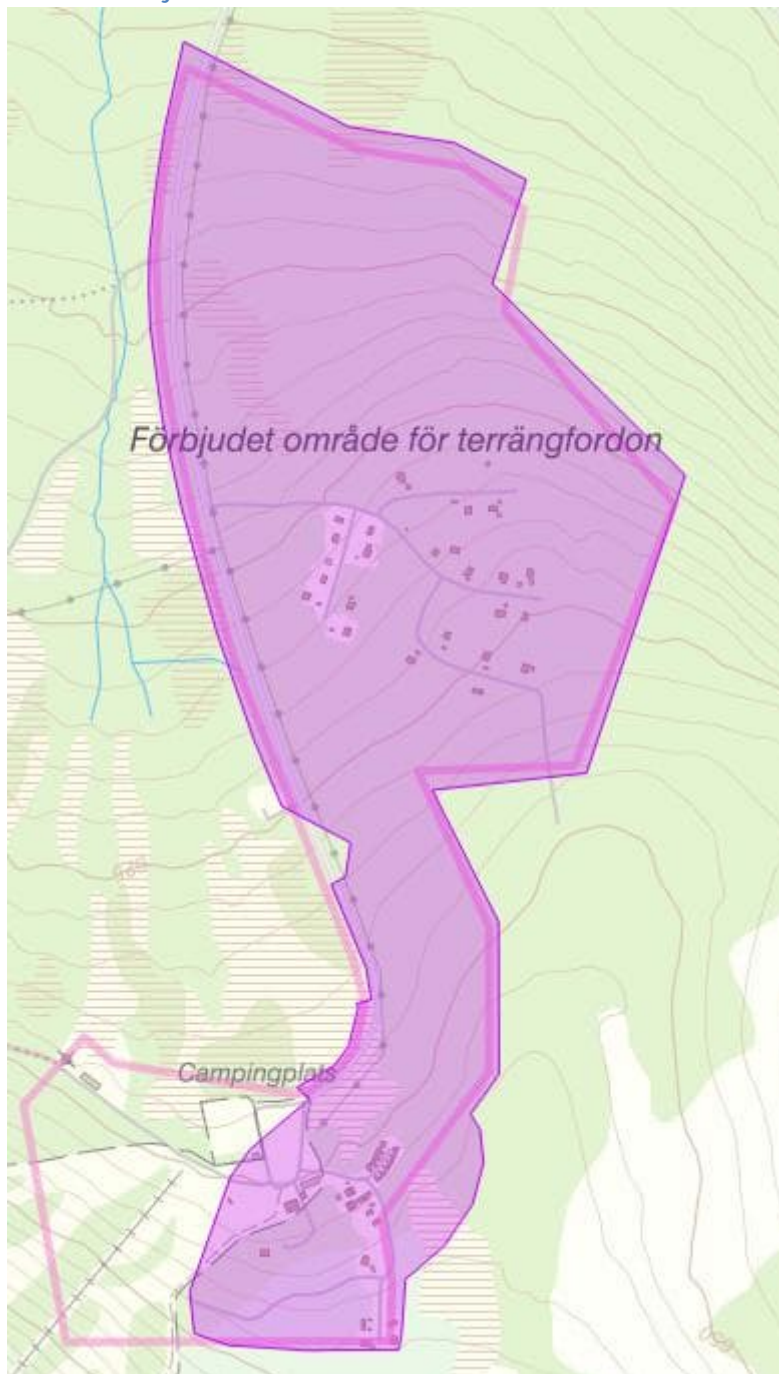
Bedömning

Området behöver bevakas angående utökning av bebyggelsen eller förtätning som sker. Om utökning av bebyggelse sker kan behovet av en kommunal spillvattenanslutning öka.

VA-försörjningen behöver utredas utifrån dels nuvarande bebyggelsestruktur, dels utifrån perspektivet att utökning av bebyggelsen sker utifrån de förtätningsscenario som finns i pågående detaljplaneringar och kommunens kommande översiktsplan.

Vattentäkten behöver provpumpas för att kunna jämföra uppmätt maxkapacitet med önskat framtida uttag.

4.5.2 Näs fjället

Detaljplanerat fritidsområde i nordligaste delen av kommun. I södra delen finns fritidsbebyggelse och Näs fjällets centrumbebyggelse. Spillvattnet är anslutet till ett gemensamt reningsverk och ett gemensamt vattenverk. Reningsverket har flera gånger haft nära till utsläppsförbud utifrån nuvarande belastning och användning. När en exploatering i enlighet med befintlig och pågående detaljplanering genomförs kan kommunen bli skyldig att ordna VA, vilket kan innebära omfattande investeringar för Vamas med tillhörande borgensåtaganden för kommunen, om inte spillvattenreningen kan säkras med enskilt huvudmannaskap.

I nordligaste delen av området finns ett detaljplanerat fritidsområde som inte är helt utbyggt ännu. Spillvatten hanteras genom enskilda avloppsanläggningar, och en gemensam vattentäkt finns för

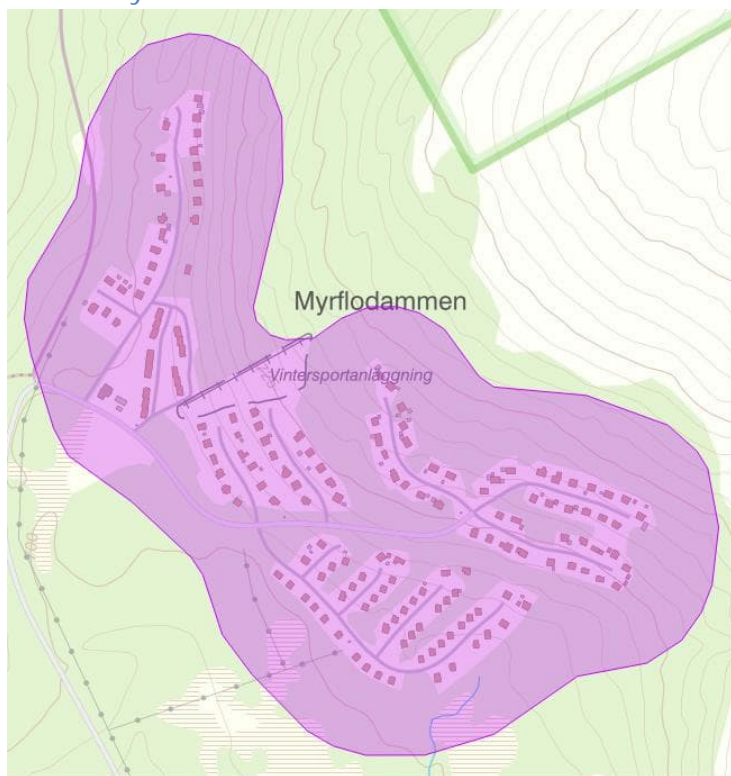
dricksvattenförsörjningen. I området har det under ett antal år funnits organisatoriska svårigheter med att sköta försörjningen på ett hälso- och miljömässigt säkert sätt.

Utgörs av totalt cirka 110 byggnader/byggbara tomter. Ytterligare tre områden finns detaljplanelagda för hotell, stugby (88 bostadsenheter) samt 40 fritidstomter, i angränsning till detta område.

Bedömning

För området bör det utredas hur dagens belastning på reningsverket ser ut och hur belastningen kan komma att öka och bedömas om detta kan hanteras i befintlig anläggning eller ej. Det bör vidare utredas om hur ägande och huvudmannskap, inklusive säkrad associationsform, kan ordnas på ett för kommunen och bostadsfastighetsägarna nöjaktigt sätt. Behov enligt behovsanalys: 12 poäng.

4.5.3 Myrflodammen

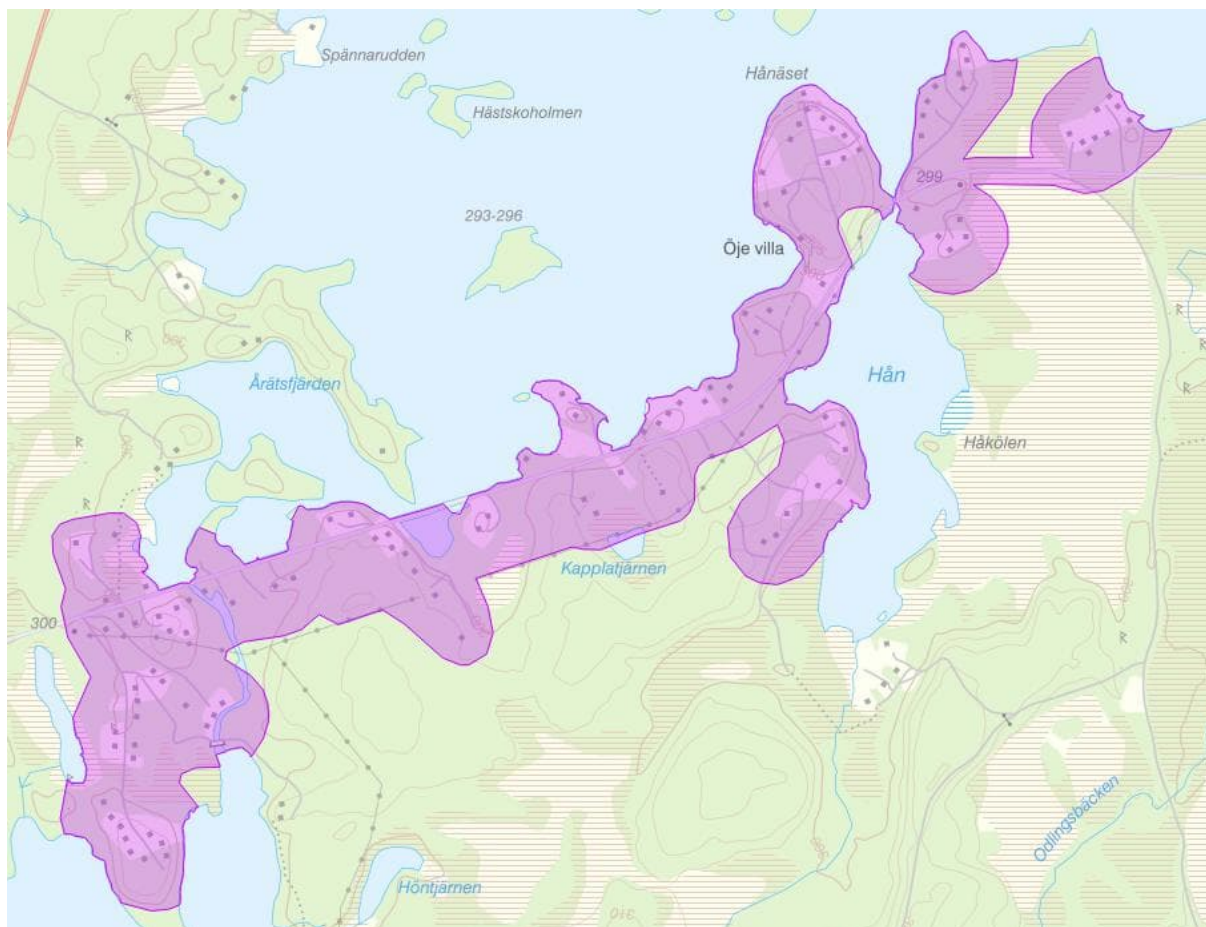

Området är en del av fjällområdet och har tät fritidsbebyggelse som utgörs av cirka 170 fastigheter med fritidsbebyggelse. Det råder hög belastning vintertid till följd av turism. Spillvattnet är anslutet till kommunalt avloppsreningsverk. Det finns en gemensam vattentäkt med vattenskyddsområde.

Bedömning

För området bör det utredas och bedömas om produktions- och leveranssäkerheten för den gemensamma vattentäkten säkerställs genom livsmedelskontrollen på anläggningen. Området behöver även bevakas angående utökning av bebyggelsen eller förtätning som sker: Om det fortsatt ska ske en enskild försörjning måste eventuell exploatering ske utifrån vattentäktens förutsättningar. I annat fall uppstår behov av en kommunal anslutning. Behov enligt behovsanalys: 13 poäng.

4.5.4 Hånäset

Hånäset ligger i kommunens östra del och är ett tätbebyggt sjönära fritidshusområde med enstaka permanentboende. Området utgörs av cirka 150 bostäder. VA-försörjningen sker med enskilda VA-anläggningar på varje fastighet.

Området ändrar karaktär successivt till mer bekvämlighet i bebyggelsen och en större vattenförbrukning. Det finns pågående planering att utveckla bebyggelsen kring området, i form av både detaljplan/LIS-område/lucktomter och kommunal översiktsplan under framtagande.

Området har en sådan lokalisering och utbredning som gör att en utbyggnad av en kommunal VA-anläggning till och inom området blir kostsam och sannolikt ger en mycket låg kostnadstäckning med de avgiftsnivåer som finns i VA-taxans anläggningsavgifter 2025.

Bedömning

Området behöver bevakas angående utökning av bebyggelsen eller förtätning som sker. Om utökning av bebyggelse sker kan behovet av en kommunal spillvattenanslutning öka.

VA-situationen för Hånäset behöver utredas genom analys av resultat från systematisk tillsyn/undersökning av de enskilda avloppen tillsammans med fördjupad kunskap om utformning och status på de enskilda dricksvattentäkterna. Behov enligt behovsanalys: 12 poäng.

4.6 VA-Bevakningsområden

Områden som identifierats i GIS-analysen, utifrån bebyggelsens täthet och storlek. Analys av behov har utförts med poängmodellen, se Bilaga 2: VA-bevakningsområden, beskrivning av områdenas karaktär och status. Områdena behöver bevakas särskilt utifall att förutsättningarna ändras så att även planerad framtida VA-försörjning kan behöva förändras. Dessa områden behöver systematiskt tillsynas för att dels säkerställa att anläggningarna är godkända, dels att de kan fungera på områdesnivån och så att området långsiktigt kan fortsätta bedömas ha förutsättningar för enskild VA-försörjning. Tillsynen innebär en fördjupning av kunskapsläget i respektive område. Denna kunskap bör användas för att utvärdera områdena inför aktualitetsförklaring av vattentjänstplanen (vilket ska ske minst var fjärde år) i framtiden och eventuellt kunna utgöra grund för omprioritering av respektive område.

För fastighetsägare i dessa områden kan det vara en god idé att, i det fall att man har en vattenbrunn med kvalitetsproblem, utveckla och säkerställa sin dricksvattenförsörjning genom en vattenbrunn i strategiskt säkrat läge och med nödvändig rening. Att samordna en sådan anläggning tillsammans med sina grannar kan vara en god idé om förutsättningarna är de rätta. Detta resonemang gäller även för enskilda avloppsanläggningar då fastighetsägaren har ett ansvar enligt Miljöbalken.

4.7 Områden med fortsatt enskild VA-försörjning

Utöver de områden² som har identifierats i VA-behovsanalysen finns den del av kommunens geografiska område som inte anses ha bebyggelse av "ett större sammanhang" enligt LAV. Här ligger den största delen av ytan eftersom kommunen är glest befolkad.

Många områden i kommunen kommer därmed att ha enskild VA-försörjning även fortsättningsvis. Fastighetsägaren är ansvarig för att avloppsanläggningen uppfyller Miljöbalkens krav på rening. Fastigheter med indraget vatten ska ha en fungerande och godkänd avloppsanläggning som renar avloppsvattnet från näringsämnen, syreförbrukande ämnen och mikroorganismer (bakterier, parasiter och virus). Kraven är lika för alla oberoende om det rör sig om ett permanentboende eller ett fritidshus.

I vissa känsliga områden i kommunen råder det som kallas hög skyddsnivå, vilket innebär högre krav på rening av avloppsvattnet. Sådana områden finns exempelvis där det är tätt mellan avloppsanläggningar och dricksvattenbrunnar och i närhet till vattendrag och sjöar.

Miljö- och Stadsbyggnadsnämnden kommer att fortsätta med tillsyn för små avlopp. Tillsyn kommer prioriteras i känsliga områden med hög skyddsnivå och i områden där det finns kännedom (bland annat genom tidigare tillsyn) om undermåliga s.k. "röda avlopp". Avloppens funktion kommer att bedömas och de avlopp som är bristfälliga kommer följas upp med krav på åtgärder.

Information om enskilda avlopp, reningskrav och områden med hög skyddsnivå finns på kommunens webbplats.

4.8 Skyfall

Västra och kommunen har i samband med arbetena med framtagande av ny översiktsplan låtit analysera skyfallsutsattheten för tätorter och de kommunala VA-anläggningarna som finns där. Inga

² För en geografisk översikt av alla bedömda områden se VA-översikt

behov av särskilda åtgärder för de kommunala VA-anläggningarna har kunnat identifieras utifrån denna övergripande analys.

4.9 Åtgärder för långsiktigt hållbar VA-försörjning

Utifrån VA-översikten och ställningstaganden i VA-policyn har åtgärder tagits fram, se Tabell 3. Ansvarig för uppfyllelse av åtgärderna är fördelat mellan olika delar av Malung-Sälens kommunorganisation och Vamas.

Tabell 3. Identifierade åtgärder

Kolumn Ansvar: KS= Kommunstyrelsen, KF= Kommunfullmäktige, MSN= Miljö- och stadsbyggnadsnämnden, RN=Räddningsnämnden

Övergripande åtgärder	Ansvar	Tidplan	Kommentar
1. Skapa en förvaltning av vattentjänstplanen, både på tjänstepersonsnivå och på styrgruppsnivå.	KS Vamas MSN	2026	
2. Genomföra informationsinsatser, varje mandatperiod kring VA, för berörda nämnder och styrelser.	KS Vamas MSN	Löpande	Arbetsgrupp vattentjänstplan samordnar.
3. Bygg upp en strukturerad samhällsbyggingsprocess som genom samverkan och tydlig dokumentation kan ge en förutsägbar planering av VA-infrastruktur.	KS Vamas MSN	2026- 2030	Kommunkoncernen ska samverka så att exploatering och utökning/förtätning synkas med förutsättningar för VA-försörjning med kommunalt eller enskilt huvudmannaskap.
4. Se till att VA-åtgärder (inklusive dagvatten) i detaljplane-processen identifieras och säkerställs genom exempelvis exploateringsavtal.	Vamas MSN	2026- 2030	Berör tillsyn, planavdelning och exploatören samt framtida förvaltare. Utförs för alla nya detaljplaner. Riktlinjer och rutiner för exploaterings- och markanvisningsavtal utvecklas för att passa dessa ändamål.
5. Skapa en kommunövergripande rutin för att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten beaktas i tillämpliga delar av kommunens verksamhet.	KS Vamas MSN	2026- 2030	För att uppfylla kommunernas åtgärd 1 i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram. Exempelvis att kommunens plan- och exploateringsprocess säkerställer att

				dagvattenhanteringen inte bidrar till att miljö kvalitetsnormer för yt- och grundvatten överskrids.
6.	Arbeta för en effektiv dricksvattenanvändning.	KF Vamas MSN	Löpande	I samband med framför allt detaljplane- och översiktsplanearbete och i dialog med exploitörer. En kontinuerlig utveckling av Sälenfjällen möjliggörs genom effektiv dricksvattenanvändning.
7.	Utred om och i så fall hur VA-situationen i Hemfjällstangen långsiktigt kan lösas genom enskild VA-försörjning.	MSN	2026- 2030	Utredning behöver göras både utifrån nuvarande bebyggelsestruktur, beviljade detaljplaner samt potentiell framtida förtätning.
8.	Utred om och i så fall hur VA-situationen i Näsfjället långsiktigt kan lösas genom enskild VA-försörjning.	MSN	2026- 2030	Utred om ägandet och associationsformen för gemensamhetsanläggningarna kan ordnas så att driften säkerställs långsiktigt.
9.	Utred om och i så fall hur VA-situationen i Myrflodammen långsiktigt kan lösas genom enskild VA-försörjning.	MSN	2030- 2034	Utred om produktions- och leveranssäkerheten, för den gemensamma vattentäkten i området Myrflodammen, är långsiktigt hållbar och godtagbar.
10.	Utred om och i så fall hur VA-situationen i Hånäset långsiktigt kan lösas genom enskild VA-försörjning.	MSN	2030- 2034	En utredning kan bygga på analys av resultat från systematisk tillsyn gällande enskilda avlopp tillsammans med fördjupad kunskap om utformning och status på de enskilda dricksvattentäkterna.
11.	Upprätta dag- och dränvattenstrategi för såväl normal nederbörd som skyfall. Tydliggör och säkra roller- och ansvarsfördelning i tillsyn-, planerings-, exploaterings- och driftskede.	KS Vamas	2027- 2029	Skapa förståelse och trygghet för kommun och exploitörer genom tydliga krav om utredningar, åtgärder, genomförande och drift för

			att säkra hantering av flöden och föroreningar.
12. Säkerställ skydd av framtida potentiella vattenresurser genom att tydliggöra dem i kommunens översiktsplanering.	Vamas MSN	Löpande	Vid aktualisering av kommunens översiktsplan.
Driftsäkerhet och beredskap			
13. Framtagande av Nödsvattenplanering för Malung-Sälens kommun.	KS Vamas RN MSN	2026- 2032	Arbetas med områdesvis och kan ge effektivt och förutsägbart handlande om och när en kris inträffar om hur försörjning av dricksvatten ska ske, både för allmän & enskild försörjning. Samarbete inom kommunkoncernen krävs.
14. Se över behov av reservkraftförsörjning för Vamas anläggningar.	Vamas	Löpande	Vid reovering av verk.
15. Genomföra övningar för att stärka förmågan att leverera dricksvatten och ta emot spillvatten vid störningar.	Vamas	Löpande	Samarbete med räddningstjänst och andra aktörer där det är lämpligt. Externa tjänster, som övningsledning, kan behövas vid mer omfattande övningar.
16. Förbättring av övervakningssystem för VA-anläggningar ska genomföras där behov finns. Vid nybyggnation och reoveringar ska fullgott övervakningssystem installeras.	Vamas	Löpande	
17. Översyn av skalskydd på vattenverk ska genomföras. Inventera och vid behov åtgärda.	Vamas	Löpande	Görs i samband med Risk- och sårbarhetsanalys för större verk.
18. Ta fram möjliga alternativ på reservvattenförsörjning där behovet bedöms vara störst.	Vamas	2026- 2030	En plan tas fram. Samarbete inom kommunkoncernen krävs.
19. Förbättra skyltning vid vattenskyddsområden.	Vamas	Löpande	Förbättra skyltning vid vattenskyddsområden.

20.	Ta fram en brand- och släckvattenplan.	Vamas RN	2027	
21.	Ta fram en krisplan för att hantera eventuella driftstörningar på strategisk dagvattenkulvert.	KS Vamas	2026- 2028	Översvämningsrisker i Malungs tätort behöver hanteras. Arbetas med av Beredskapsfunktionen och huvudman för dagvatten. Planering för fortsatt bortledning av dagvatten vid höga flöden i Västerdalälven och vid haveri på kulvert.
22.	Hantering av sprinklerinstallationer.	Vamas	2026- 2030	Det finns en problematik när sprinklersystem är direktkopplade till dricksvattenledningsnät. Verka för skapande av enskilda reservoarer i aktuella byggnader.

Kommunal VA-försörjning

23.	En reinvesteringsplan för vatten- och spillvattenverk, exklusive ledningsnät, ska upprättas.	Vamas	2028- 2030	Samplaneras med Vamas och kommunal tillsyn, planering samt exploatering.
24.	Genomförande av förnyelseplan för ledningsnät som antogs 2024.	Vamas	Löpande	För både spill- och dricksvattenledningar.
25.	Upprätta en plan för att minska mängden dag- och dränvatten som avleds till spillvattennätet.	Vamas	2031- 2032	Dag och dränvatten skapar problem med energi- och kemikalieåtgång i pumpstationer och reningsverk.
26.	Verka för hållbart omhändertagande av avloppsslam i samarbete med övriga Dalakommuner.	Vamas	Löpande	Berör både Vamas avdelning för vattentjänster och avfallstjänster.
27.	Utveckla ett systematiskt uppströmsarbete för att minska tillförsel av oönskade ämnen som matfett och föroreningar.	Vamas MSN	2026- 2030	Kvalitetsökning på spillvatten som tillförs den kommunala anläggningen kan öka driftsäkerheten, möjligheten till slamavsättning, förbättra kvaliteten på utsläpp till

			recipient samt ökad rättvisa mellan abonnenter.
28. Analysera och förbered för utveckling av kommunalt huvudmannaskap för dagvattenanläggning för de exploateringsområden som genom storlek och komplexitet på erforderliga dagvattenanläggningar med fördel får ett kommunalt VA-huvudmannaskap.	Vamas KS KF	2028- 2038	Arbetet bör inledas i nya bebyggelseområden, och efterhand implementeras i redan befintlig bebyggelse. Åtgärden behöver innefatta förberedelser av bland annat VA-taxa för dagvatten.
29. Upprättande av vattendomar (tillstånd för vattenuttag), för de vattentäkter som har ett långsiktigt behov.	Vamas	Löpande	Vid konkurrens om vatten kan tillstånd behövas.
30. Uppdatering av vattenskyddsområden och skyddsföreskrifter, för de vattentäkter som har ett långsiktigt skyddsbehov.	Vamas	Löpande	För att vattentäkter ska ha erforderliga skydd då den alternativa kostnaden att hantera en skadad vattentäkt med stor sannolikhet är mycket hög.
31. Ta fram rutin och projekt i syfte att säkra rådighet över kommunala VA-ledningar på privat mark och på kommunal mark som kan komma att försäljas.	Vamas KS	2026- 2030	Säkerställer åtkomst för drift och reinvesteringar. Säkerställer att inte VA-ledningar byggs över. Säkerställer att inte kommunala VA-ledningar försäljs som fastighetstillbehör.

Kommunal VA-utbyggnad

32. Utbyggnad av kommunalt VA ska ske enligt den senast uppdaterade och antagna VA-utbyggnadsplanen.	Vamas KF	2026- 2038	Aktualisering av vattentjänstplanen ska ske minst vart fjärde år. Tidplan för utbyggnad kan ändras och nya utbyggnadsområden kan bli aktuella eller andra tas bort. Arbetsgruppen säkerställer att underlag tas fram och kommuniceras.
33. Ta fram rutin för hur arbete med utredning av framtida verksamhetsområden ska genomföras.	KS Vamas MSN	2026	Arbetsgruppen för Vattentjänstplanen utvecklar rutinen då det är flera intressenter inom

			kommunkoncernen som är berörda.
34. Ta fram en rutin för kostnadstäckningsberäkning för VA-utbyggnadsområden och säkerställ att anläggningsavgiftsnivåer i VA-taxan ger god kostnadstäckning inför en utbyggnad av respektive område.	KS Vamas	2027	Justering av anläggningsavgiftsnivåer behöver planeras och ske i god tid och i begränsade steg inför en utbyggnad som kräver högre avgifter. Frågan hanteras genom långsiktig ekonomisk planering.
35. Ta fram en rutin för hur och när kommunkoncernen ska kommunicera utbyggnad för respektive område.	KS Vamas MSN	2026	Det är viktigt för de berörda i ett utbyggnadsområde att kommunkoncernens information är stringent och tillräcklig. Rutinen arbetas fram av representanter för kommunen och VA-huvudmannen Vamas.
36. Ta fram riktlinjer för anslutning av fastigheter till kommunalt VA utanför verksamhetsområde.	Vamas	2028	Gäller främst enstaka fastigheter i nära anslutning till verksamhetsområde. Sådana anslutningar får inte vara underfinansierade.

Enskild VA-försörjning

37. Analysera vilka enskilda större vattentäkter som har ett långsiktigt betydande skyddsbehov som kan mötas genom inrättande av lokala vattenskyddsföreskrifter.	MSN	2029- 2030	De större enskilda vattentäkterna finns identifierade hos kommunen. Analysen kan ligga till grund för eventuell utveckling av åtgärd att initiera utvecklingen av administrativt skydd vid framtida aktualisering av vattentjänstplan.
38. Genom tillsyn ska krav på åtgärdande ställas på fastighetsägare med bristfälliga avlopp.	MSN	Löpande	Förnyelsetakten (åtgärdande av ålderdomliga avlopp) behöver ökas räknat på kommunnivå. Den bör, enligt Havs och vattenmyndigheten,

			ligga på 5 % år, jämfört med dagens dryga 1 %.
39. Planera och genomför systematisk tillsyn av enskilda avlopp på områdesnivå. Tillsynen ska följa en fastställd tillsynsplan där högst risker prioriteras.	MSN	2026-2038	Vid fastställandet av en tillsynsplan kommer de risker som framkommit i behovsanalysen att tas hänsyn till. Kontinuerlig tillsyn minskar risken att kommunen i framtiden blir skyldig att hantera VA-behovsfrågan genom en kommunalt VA.
40. För de enskilda avloppsanläggningarna i kommunen ska riskklassning ske enligt Havs- och vattenmyndighets modell.	MSN	2026	Riskklassningen bygger på en kombination av faktor gällande avloppsanläggningens ålder/utformning samt platsens känslighet.
41. Uppdatera kommunens miljö- och hälsoskyddsföreskrifter ur ett VA-perspektiv.	MSN	2026	Exempelvis bör den kommunala anmälningsplikten för mulltoa och förbränningstolett ses över.

5 Kommunikation av vattentjänstplan

Det finns behov av kommunikation i samband med att en vattentjänstplan antas och genomförs. God och tydlig kommunikation i alla led skapar förankring och underlättar arbetet. Det är viktigt att de invånare, fritidshusägare och verksamma som berörs av vattentjänstplanen kan ta del av informationen.

Malung-Sälens kommun ansvarar för information om vattentjänstplanen. Information om att planen är antagen ska läggas ut på kommunens samt Vamas webbplats. På kommunens webbplats kommer all information om vattentjänstplanen finnas samlad och sidan kommer regelbundet kompletteras utifrån inkomna frågor och uppdaterade tidplaner.

Information inför och i samband med faktisk utbyggnad (ledningsdragning osv.) i respektive område genomförs av Vamas. Berörda fastighetsägare ska i ett tidigt skede få information genom möten och brevutskick.

6 Implementering och uppföljning

6.1.1 Organisation

Arbetet med vattentjänstplanens genomförande behöver ske genom ett samarbete mellan olika aktörer i kommunkoncernen. Det behövs därför en arbetsgrupp med representanter från olika delar av kommunkoncernen, som arbetar med att säkerställa att dessa åtgärder genomförs. Arbetsgruppen blir även ett forum för att hantera nya frågor och utmaningar som uppstår och kräver samverkan.

Kommunen ansvarar för att avsätta resurs med ansvar att kalla arbetsgruppen (eller annan arbetsgrupp) för VA-planering till möte. Arbetsgruppen träffas löpande för att diskutera genomförandet och avhandla frågor av mer strategisk karaktär. Arbetsgrupp lyfter vid behov frågor till styrgrupp.

Arbetsgruppens exakta sammansättning vid enskilda möten bör variera efter vilka kompetenser som behövs. Arbetsgruppen bör fortsättningsvis bestå av tjänstepersoner från:

- Kommunalt VA-bolag
- Tillsynsmyndighet för miljö och hälsoskydd
- Planmyndighet
- Exploaterings/markenhet
- Kommunal dagvattenhuvudman
- Gata/Park
- Säkerhets/beredskapsfunktion

Varje förvaltning/bolag ansvarar för att uppfylla fastställda åtgärder som de är ansvariga för i enlighet med vattentjänstplanen.

I arbetet med uppfyllelse av utbyggnadsplanen beslutar kommunfullmäktige om eventuellt verksamhetsområde efter utredning. Om kommunfullmäktige beslutar om verksamhetsområde får Vamas därefter i uppdrag att förse området med kommunalt VA och tar fram en teknisk lösning för detta.

6.1.2 Revidering av vattentjänstplan

Ansvaret för att hålla vattentjänstplanen aktualiserad ligger på kommunstyrelsen.

Ny kunskap och ändrade förutsättningar kommer leda till behov av att revidera och i vissa fall ompröva delar av vattentjänstplanen såsom riktlinjer i policy, investeringsåtgärder samt tidplan och områden i utbyggnadsplanen.

Vattentjänstplanen ska aktualiseras en gång vart fjärde år eller oftare vid behov. Kommunstyrelsen kan göra mindre revideringar i vattentjänstplanen som exempelvis uppdateringar i översikten, mindre justering i tidsplan för utbyggnad. Större ändringar som exempelvis uppdatering i policy, att nya områden tillkommer eller tas bort i utbyggnadsplan ska fastställas av Kommunfullmäktige.

6.1.3 Budgetering av åtgärder

Åtgärder i vattentjänstplanen förs löpande in i respektive verksamhetsbudget. Större åtgärder, som utbyggnad av VA i nya områden, förs in i 5-åriga investeringsbudgetdokument.

Bilagor

Bilaga 1: Analys av behov, VA-områden i Malung-Sälens kommun

Nedan presenteras den modell som har använts för att analysera behovet av kommunalt VA i områden med sammanhängande bebyggelse. Modellen syftar till att kunna göra en transparent och systematisk beskrivning.

För varje område har 14 olika parametrar analyserats och poängsatts. Den teoretiska maxpoängen enligt analysen är 26 poäng. Dessa parametrar fördelas nedan i två huvudavsnitt, belastningsfaktorer (11 poäng) och naturliga förutsättningar (15 poäng). Naturliga förutsättningar har sammantaget getts något större tyngd, då detta är faktorer som är konstanta. Belastningsfaktorer kretsar istället kring mera föränderliga parametrar, men även dessa har stor betydelse för ett eventuellt behov av kommunal anslutning. Poängsättning har inte gjorts utifrån skicket på anläggningarna, då det inte finns ett heltäckande kunskapsunderlag.

Bedömning av kriterierna har till största del skett med hjälp av GIS-analys, några kriterier har bedömts utifrån kunskap hos miljö- och stadsbyggnadsnämnd.

Behov av en hållbar VA-lösning har delats in i två olika huvudavsnitt:

- A. Belastningsfaktorer från bebyggelse, se Tabell 4.
- B. Naturliga förutsättningar för enskilda lösningar, se Tabell 5.

Tabell 4. A Belastningsfaktorer

A: Belastningsfaktorer	Poäng	Förtydligande/ Kommentar
Området är antingen utpekade som utbyggnadsområde i översiktsplanen eller som LIS-område.	1	Med utbyggnadsområde menas tätbebyggda områden där bebyggelsen i området förväntas ändras och/eller utvecklas. LIS-område: "Landsbygdsutveckling i strandnära lägen".
Området ligger inom en befintlig detaljplan eller i direkt anslutning till sådan(a).	2	
Området ligger inom 1 km från tätorts eller småortsgräns.	1	Med tätort menas områden med över 200 invånare inom ett område med max 200 m mellan husen, och småort innebär mellan 50-199 invånare med max 150 m mellan husen.
Området ligger inom 3 km från något av de större alpina skidcentrumen eller från Sälen by.	3	<ul style="list-style-type: none"> • Sälen by • Kläppen • Lindvallen • Sälkfällstorget • Högfjällsområdet • Tandådalen • Hundfjället • Stöten

A: Belastningsfaktorer	Poäng	Förtydligande/ Kommentar
Området ligger inom 1,5 km från något av de mindre skidcentrumen.	1	<ul style="list-style-type: none"> Näsfjället Hemfjällstangen
Antal byggnader och lucktomter på området med potentiell VA-belastning är		Lucktomter = Avstyckade fastigheter under 2000 m ² vilka saknar befintligt bostadshus
≥250	4	
≥2150	3	
≥50	2	

Tabell 5. B: Naturliga förutsättningar för enskilda lösningar

B: Naturliga förutsättningar för enskilda lösningar	Poäng	Förtydligande/ Kommentar
Området ligger inom 200 meter från förorenad mark med potentiellt saneringsbehov.	2	
Området ligger inom vattenskyddsområde för vattentäkt, eller inom 300 m från en större, gemensam vattentäkt.	1	Med större gemensam vattentäkt menas vattentäkter som tillgodoser mer än 50 personer eller där det tas ut 10 m ³ /dygn
Område med jorddjup som försvårar möjligheterna av att lösa avlopp enskilt	2	Dataunderlaget utgår från SGUs jorddjupskartering. Poäng har getts där stora delar av området har ett jorddjup på under 4 meter.
Området består av jordart som ger försvårande förutsättningar för markbaserade enskilda avloppsanläggningar.	2	Det vanligaste är en för finkornig jord, som minskar markens genomsläpplighet för vatten. Om det finns kommunalt avlopp i området utdelas inga poäng för jordart, då det är inaktuellt.
Område med såpass små fastigheter att möjligheten att lösa VA-situationen enskilt är försvårat på grund av små fastigheter. Poäng ges både för storlek på tomten samt ett extrapoäng om dricksvatten tillgodoses på enskilda fastigheter	Max 4	
Om ytan för minst hälften av fastigheterna är:		
< 2000 m ² ,	3	
< 1500 m ² ,	2	
< 1000 m ² ,	1	
Dricksvattenförsörjningen främst sker via enskilda brunnar.	1	Poängen ges endast till de områden som bedömts ha små tomter.
Område ligger inom riskzonen för översvämning.	1	Karta för simulerade 100-årsflöden har använts. (Det har identifierats att detta

B: Naturliga förutsättningar för enskilda lösningar	Poäng	Förtydligande/ Kommentar
		tidsintervall ska justeras neråt.)
När ett område har minst 1/3 av områdesytan nära strandlinjen (inom 100 m) till sjöar/större vattendrag, ger detta ett ökat utsläpp av näringsämnen till vattenmiljöer.	2	Med större vattendrag menas rinnande vattendrag som vid minst en punkt har en diameter om minst 6 m. Sjöar med en yta om minst 400 m ² inkluderas i analysen.
Området har en naturligt näringsfattig miljö, likt karg fjällmiljö.	1	

Bilaga 2: VA-bevakningsområden, beskrivning av områdenas karaktär och status

Namn	Hus/tomter	Poäng	Kommentar
Garpsätra fritidsområde	117	11	VA-försörjningen i området sker via en enskild, gemensam vatten- och avloppsanläggning med en stabil organisatorisk struktur. Invid området Garpsäteren. Om förutsättningarna ändras och behovet av en kommunal VA-lösning ökar kan det bli aktuellt med kommunalt VA.
Höknäs	10	11	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar. Ökad bebyggelse behöver ske med hänsyn till områdets försvårande förutsättningar i och med jordarten och fastigheternas storlek.
Lekåsen	62	11	Gemensamt enskilt dricksvatten, och enskilda avlopp. Fritidsboende av en typ som inte används lika intensivt som fritidshus nära de större skidanläggningarna, vilket gör att enskild försörjning fungerar. Ökad belastning kan göra att det bli ett kommunalt ansvar att ordna VA.
Garpsäteren	7	10	Området är för litet för att ingå under kommunalt ansvar i och med områdets läge. Invid området Garpsätra fritidsområde. Ökad bebyggelse behöver ske med hänsyn till områdets försvårande förutsättningar i om jordarten, närheten till älven och fastigheternas storlek.
Sjöhusen	38	10	Tätbebyggt fåbodområde med tunt jorddjup precis vid vattnet. Dagens belastning är begränsad, men en ökad belastning kan göra att det bli ett kommunalt ansvar att ordna VA.
Västra Långstrand	38	10	Små tomter och jordarten försvårar möjligheterna att lösa VA enskilt. Nära anslutning till Västerdalälven (skyddad natur) med förhållandevis stort antal fastigheter, men förhållandevis få permanentboenden. Eventuell utbyggnad/förtätning bör bevakas noga, då det inte är långt ifrån att ett kommunalt ansvar uppstår.
Tyngsjö	49	9	Området har försvårande förutsättningar för enskilda avlopp i om jordarten och jorddjupet. Det är relativt stort antal fastigheter men som ligger glest. VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar. Ev ytterligare exploatering behöver ske genom tillräckligt stora fastigheter, om VA-fortsatt ska kunna lösas enskilt.
Östra Långstrand	93	9	Områdets totala storlek kan tala för ett kommunalt ansvar. Området har dock överlag goda förutsättningar för enskild försörjning, om anläggningarna hålls i gott skick och förtätning sker restriktivt.
Berga	110	8	Områdets totala storlek kan tala för ett kommunalt ansvar. Området har dock överlag goda förutsättningar för enskild försörjning, om anläggningarna hålls i gott skick och förtätning sker restriktivt.
Gråsheden	31	8	Försvårande förutsättningar för enskilda lösningar pga små fastigheter. Ökar områdets VA-behov genom förtätning/utbyggnad kan ansvaret övergå till kommunalt.
Närsjön	35	8	Närsjön består mest av fritidsboenden med enskilda avlopps- och dricksvattenlösningar för varje fastighet. Området har försvårande förutsättningar för att hantera VA enskilt, i om de små fastigheterna och närhet till vatten. Eventuella belastningsökningar på området kan innebära att ansvaret för VA-hantering blir kommunalt.
Södra Bondheden	12	8	Området är för litet för att ingå under kommunalt ansvar i och med områdets läge. Eventuell ökad bebyggelse behöver ske med tillräckligt stora fastigheter pga områdets försvårande förutsättningar i och med jordarten och närheten till vatten.
Västra Tyngsjö	34	8	Området har försvårande förutsättningar för enskilda avlopp i om jordarten och jorddjupet. Det är relativt stort antal fastigheter men som ligger glest. VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar. Ev ytterligare exploatering behöver ske genom tillräckligt stora fastigheter, om VA-fortsatt ska kunna lösas enskilt.
Gammalselen	65	7	Äldre fåbodfritidshusområde som planeras att elektrifieras. Tunt jordlager och närheten till vatten begränsar möjligheterna att lösa VA-frågan enskilt. Nuvarande belastning bedöms ej vara ett kommunalt ansvar, men sker en intensiv förtätning/utbyggnad/belastningsökning kan så bli fallet.
Långselen	47	7	Äldre fåbodfritidshusområde som planeras att elektrifieras. Området har försvårande förutsättningar i form av närhet till vattnet och en viss täthet mellan fastigheter. Nuvarande belastning bedöms ej vara ett kommunalt ansvar, men sker en intensiv förtätning/utbyggnad/belastningsökning kan så bli fallet.
Norra Bondheden	12	7	Området är för litet för att ingå under kommunalt ansvar i och med områdets läge. En stugby med tidigare gemensam avloppslösning ingår i området. Eventuell ökad bebyggelse behöver ske med tillräckligt stora fastigheter pga områdets försvårande förutsättningar i om jordarten, storleken på nuvarande fastigheter och närheten till vatten.

Namn	Hus/tomter	Poäng	Kommentar
Sörnäs/Juslätt	38	7	Försvårande jordart nära vattnet. De naturliga förutsättningarna idag fungerar för enskild försörjning, men utbyggnad/förtätning behöver ske medvetet för att ej kommunalt ansvar ska uppstå.
Västsidan Sälen	43	7	Naturliga förutsättningar bör klara dagens bebyggelsestruktur om anläggningarnas funktion upprätthålls. Enskilda lösningar som delvis ligger uppströms varandra. Utpekade LIS-områden för bebyggelse kan innebära fler VA-lösningar som hamnar uppströms varandra. Vid förtätning/utbyggnad kan kommunalt ansvar uppstå.
Öje	29	7	Inga kända utmaningar kopplade till jordjup/jordart. Många av fastigheterna är dock små till ytan och ligger sjönära, vilket försvårar enskilda lösningar. Dessutom ligger de ofta uppströms varandra. Främst fritidsbelastning. Ökar belastning/bebyggelsen finns ett potentiellt kommunalt ansvar.
Hästräs	10	6	Permanent och -fritidsbebyggelse. De naturliga förutsättningarna för att lösa VA-enskilt är begränsade i om små tomter nära vatten med utmanande jordart. Dagens bebyggelse är dock alltför liten för att ansvaret ska bli kommunalt VA-ansvar. Sker förtätning med liknande fastighetsstorlekar kan det bli svårt att lösa VA-frågan enskilt.
Lännviken	43	6	Lännviken är ett sjönära fritidshusområde med enstaka permanentboende. En del av fastigheterna är anslutna till en enskild, gemensam vattenanläggning. Övriga har enskilt dricksvatten, samtliga enskilda avlopp. Området är någorlunda tätbebyggt. Ökar belastning/bebyggelsen finns ett potentiellt kommunalt ansvar.
Norra Västra Långstrand	15	6	De naturliga förutsättningarna är väl lämpade för att hantera enskild belastning från dagens bebyggelsestruktur, om anläggningarnas funktion sköts. En förtätning skulle kunna leda till att området hamnar under kommunalt ansvar.
Osanden	15	6	Några av fastigheterna har enskilt, gemensamt vatten, medan alla fastigheter har egna avloppsanläggningar. Jordarten ger försvårade förutsättningar för avlopp. Området ligger inom vattenskyddsområde för en kommunal vattentäkt. Om området växer kan ett kommunalt VA-ansvar eventuellt uppstå.
Treforsbäcken	18	6	Utifrån dagens bebyggelse är området för litet för att falla under kommunalt ansvar. Den täta bebyggelsestrukturen och närheten till vatten innebär att området kan falla under kommunalt ansvar om ytterligare exploatering sker.
Törnåset	10	6	Nära vatten. Gemensamhetsanläggning för spillvattenrening. Alla fastigheter är ej bebyggda. Främst fritidsbebyggelse. Området har förutsättningar för enskilda lösningar.
Västra Ärnäs	36	6	Dagens bebyggelsestruktur är möjlig att lösa genom enskild försörjning. En stor del av fastigheterna är belägna mycket nära vatten. Ökar bebyggelsen/belastningen kan området få problem.
Östra Tyngsjö	12	6	Små tomter och jordarten försvårar möjligheterna att lösa det enskilt. Majoriteten av området, en stugby, försörjs med gemensamt enskilt dricksvatten. Idag för litet för att vara kommunalt ansvar.
Heden	94	5	Förhållandevis stora tomter, men marken i området består av tät finsand som försvårar anläggandet av markbaserade avloppsanläggningar. Vissa enskilda fastigheter i mellersta/norra delen har anslutits till kommunalt VA via avtal och inte verksamhetsområde.
Husom/Norra Skålmo	51	5	Dagens bebyggelsestruktur är möjlig att lösa genom enskild försörjning. Ytterligare bebyggelse behöver ske med hänsyn till platsens förutsättningar, för att området ej ska falla inom kommunalt ansvar.
Knulen	21	5	Äldre fäbodfritidshusområde. Bebyggelsen är för liten för att klassas som kommunalt ansvar. Ytterligare bebyggelse bör ske med försiktighet, då det på nuvarande fastigheter finns försvårande förutsättningar att lösa VA enskilt i och med jordarten, närheten till vatten samt fastighetsstorleken.
Nordanåker	12	5	Dagens bebyggelsestruktur är möjlig att lösa genom enskild försörjning. En stor del av fastigheterna är belägna mycket nära vatten, med jordart som försvårar markbaserade avloppsanläggningar. Ökar bebyggelsen/belastningen kan det bli svårt att hantera VA enskilt.
Persbo	26	5	Dagens bebyggelsestruktur är möjlig att lösa genom enskild försörjning. En stor del av fastigheterna är belägna mycket nära vatten, med jordart som försvårar markbaserade avloppsanläggningar. Ökar bebyggelsen/belastningen kan det bli svårt att hantera VA enskilt.
Storagen	26	5	Dagens bebyggelsestruktur är möjlig att lösa genom enskild försörjning. En stor del av fastigheterna är belägna mycket nära vatten, med jordart som försvårar markbaserade avloppsanläggningar. Ökar bebyggelsen/belastningen kan det bli svårt att hantera VA enskilt.
Södra Sillerö	18	5	Dagens bebyggelsestruktur är möjlig att lösa genom enskild försörjning. En stor del av fastigheterna är belägna mycket nära vatten, med jordart som försvårar markbaserade avloppsanläggningar. Ökar bebyggelsen/belastningen kan det bli svårt att hantera VA enskilt.

Namn	Hus/tomter	Poäng	Kommentar
Vallerås	95	5	Delar av området har gemnsamt dricksvatten. De naturliga förutsättningarna och bebyggelsestrukturen kan möjliggöra en enskild VA-försörjning.
Västra Tandö	19	5	Dagens bebyggelsestruktur är möjlig att lösa genom enskild försörjning. En stor del av fastigheterna är belägna mycket nära vatten, med jordart som försvårar markbaserade avloppsanläggningar. Ökar bebyggelsen/belastningen kan det bli svårt att hantera VA enskilt.
Västsidan Sörsjön	25	5	Dagens bebyggelsestruktur är möjlig att lösa genom enskild försörjning. En stor del av fastigheterna är belägna mycket nära vatten, med jordart som försvårar markbaserade avloppsanläggningar. Ökar bebyggelsen/belastningen kan det bli svårt att hantera VA enskilt.
Lilla Moberget	18	4	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar. I området finns dock försvårande förutsättningar för enskilda anläggningar i och med jordarten i området samt de små fastigheter. Eventuell utbyggnad/förtätning behöver därför ske med tillräckligt stora fastigheter.
Nordöstra Kinnvallsjösätra	11	4	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar. Närheten till vattnet samt små fastigheter ger vissa försvårade förutsättningar för enskilda anläggningar, om området skulle förtätas.
Norra Tyngsjö	12	4	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar. Den södra delen av området är mycket glest bebyggt. Områdets jordart och tunna jordlager ger försvårade förutsättningar för enskilda anläggningar.
Norränge/Risheden	65	4	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar. Områdets storlek kan tala för att ett kommunalt ansvar uppstår om tydlig förtätning sker.
Stenheden	12	4	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar. Eventuell utbyggnad/förtätning bör dock ske med försiktighet, då områdets jordart och närhet till vattnet ger försvårade förutsättningar för enskilda avlopp.
Sundheden	16	4	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar om deras funktion upprätthålls. Eventuell utbyggnad/förtätning bör dock ske med stor försiktighet, då områdets jordart och närhet till vattnet ger försvårade förutsättningar för enskilda avlopp.
Sätternäs	17	4	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar. Eventuell utbyggnad/förtätning bör dock ske med försiktighet, då områdets jordart och närhet till vattnet ger försvårade förutsättningar för enskilda avlopp.
Östra Ärnäs	48	4	Områdets totala storlek kan tala för ett kommunalt ansvar. Området har dock överlag goda förutsättningar för enskild försörjning, om förtätning sker restriktivt.
Bu	26	3	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar.
Gärdås/Jägra	110	3	Områdets totala storlek kan tala för ett kommunalt ansvar. Området har dock överlag förutsättningarna för enskild försörjning, om förtätning sker restriktivt.
Norra Brändan	17	3	Området är för litet för att ingå under kommunalt ansvar i och med områdets läge, och VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar. Jordarten ger försvårade förutsättningar för enskilda anläggningar.
Sillerö	37	3	Kommunal vattentäkt med enskilt ledningsnät. Jordarten ger försvårade förutsättningar, men tomterna är ofta tillräckligt stora för enskild försörjning.
Sjöändan	36	3	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar. Närheten till vattnet samt uppströms belägna avlopp ger vissa försvårade förutsättningar för enskilda anläggningar, om området skulle förtätas.
Transtrands kyrkby/Mornäs	72	3	Områdets totala storlek kan tala för ett kommunalt ansvar. Området har dock överlag goda förutsättningar för enskild försörjning, om förtätning sker restriktivt.
Tyngen	26	3	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar. Närheten till vattnet samt uppströms belägna avlopp ger vissa försvårade förutsättningar för enskilda anläggningar, om området skulle förtätas.
Västra Åkra	8	3	Området är för litet för att ingå under kommunalt ansvar i och med områdets läge, och VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar. Jordarten ger försvårade förutsättningar för enskilda anläggningar.
Avradsberg	16	2	Området är för litet för att ingå under kommunalt ansvar i och med områdets läge, och VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar.
Blästheden/Hammarsbyn	53	2	Områdets totala storlek kan tala för ett kommunalt ansvar. Området har dock överlag goda förutsättningar för enskild försörjning, om anläggningarna hålls i gott skick och förtätning sker restriktivt.
Digernäs	13	2	Området är för litet för att ingå under kommunalt ansvar i och med områdets läge, och VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar.

Namn	Hus/tomter	Poäng	Kommentar
Gränsbo	14	2	Området är för litet för att ingå under kommunalt ansvar i och med områdets läge, och VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar.
Norra Fenningberget	25	2	Äldre fäbodfritidshusbebyggelse. VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar. Närheten till vattnet samt uppströms belägna avlopp ger vissa försvarade förutsättningar för enskilda anläggningar, om området skulle förtätas.
Åkra/Biskopsbyn	37	2	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar.
Örviken	25	2	Fritidshusområde som planeras att elektrifieras. VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar. Närheten till vattnet ger vissa försvarade förutsättningar för enskilda anläggningar, om området skulle förtätas intensivt.
Östensbo	22	2	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar om dessa sköts rätt. Då området har små tomter och enskilda anläggningar bör eventuell utbyggnad/förtätning ske med försiktighet.
Brunntjärnåsen	27	1	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar.
Gammalsättern	17	1	Området är för litet för att ingå under kommunalt ansvar, och VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar.
Källan	38	1	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar.
Västra Lillmon	10	1	Området är för litet för att ingå under kommunalt ansvar, och VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar.
Västra Utsjö	23	1	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar.
Kappsjöselen	41	0	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar.
Kinnvallsjösåtra	33	0	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar.
Skarsåsen	23	0	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar.
Våtkölssättern	19	0	Området är för litet för att ingå under kommunalt ansvar i och med områdets läge, och VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar.
Östra Näsberget	25	0	VA-behovet för dagens bebyggelsestruktur bör kunna tillgodoses genom enskilda anläggningar.

Områden i rosa har färre än 20 hus/tomter